Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1298 — ՈՒՐԲԱԹ 23 ՄԱՅԻՍ 1903 — 5 ՅՈՒՆԻՍ 1903 «Ն. Տ.»

10 ՓԱՐԱ

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՉՈՒՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, ՊԱՊ ԱԼԻ ՔԱՏՏԷՒԻ, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنجه سورهانتاق غزتهسی صاحب امتیازی د. جیولك

بك عالی جادهسی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN

SOURHANTAG

20. Avenue de la S. Porte

CONSTANTINOPLE

ԵՒՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԹԱՂԹԱԿԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղր. 75
6 » » » 40

ԳՈՎԱԶՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱԿՑԻՐ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱԿՑԻՐ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ Ֆրգ. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԸ ԱՌԱՒՏՒՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ
10 ԻՆ 20 ԻՆ ԵՒ 30 ԻՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻԻ

Սակրաթիւն է որ Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցած նշանախօսութեանց առթիւ Պատրիարքական Կոնդակը պարունակող տեարակներ կը տրուին։ Ս. Պատրիարքը այս անգամ այդ հին կոնդակին տեղ աւելի մանրամասն և կարևոր կոնդակ մը պատրաստելով այս օրերս հրապարակ հանած է։ Այդ կոնդակը՝ որուն մէջ ամուսնական պայմաններու եւ պարտաւորութիւններու մասին խրատներ և պատուէրներ կան, ամբողջութեամբ կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն ուշադրութեան։

Ինչպէս կը տեսնուի, մէկ քանի օրէ ի վեր ընտանեկան և ամուսնական կեանքի վրայ կարևոր գրուածներ կը հրատարակենք, որովհետև մեր ընկերական վիճակին հիմը կը նկատենք ընտանեկան կեանքը, որուն բարւոքման եւ կանոնաւորման համար եթէ միակ դարմանը չենք կրնար րլլալ այս տեսակ խրատականներ եւ գրուածներ, այսու հանդերձ մեծ և անուրանալի օգուտներ ունին և այդ պատճառաւ ուշադրութեամբ ընթերցումը կը յանձնարարենք։

ՄԱՂԱԹԻԱ ՄԱՒՈՒԱՑ ԳԻՍՈՒՍԻՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, ՈՂՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՅՈՒԹ ՀՕՐ ԵՒ ԳՈՒՈՒԹԵԱՄԲ ՄԻԱՒՆԻՒ ԱՐՔԻՈՑՆ ԵՒ ՇՆՈՐՀԻՒ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՈՑՆ ԵՒ ԿԱՄՔՈՒ ԱՂԳԻՆ, ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈՂԻՍՈՑ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՑ, ընծայեմք ողջոյն սիրոյ եւ օրհնութիւն աստուածային եւ մաղթանս բարեաց եւ յաջողութեանց, հարազատ որդւոցդ Հայ. Ազգովս. սուրբ եկեղեցւոյս, սիրեցեալ Մերոց սիրակցորդ ամոյիցդ, Փեսայիդ եւ Հաբսինդ, որ մտանեքդ ընդ լըծով ամուսնութեան ի միութիւն սրբոյ եւ խորհրդական Յակոբ ըստ օրինացս եւ կանոնաց նկեղեցւոյ. եւ ըստ օրինականն հրամանի Մերով տուելոյ ձեզ յանուն Տեառն։

ՄԱՐԴԻՆ կեանքին ամենէն նշանաւոր մի կէտն է ամուսնութեան պարագան, յորում երկու անհատներ այլեւս իրարու կը կապուին Պակի Սուրբ Հոգւոյն զօրութեամբ, և ըստ ինքեան անջատելի և ցկեանս տեւող միաւորութեամբ, և այսպէս իրենց ապագայ կեանքին հիմնական և հաստատուն ձեւն ու կերպը կը կազմեն։ Արդարեն խոհականութիւն և լուրջ որոշողութիւն այնչափ աւելի անհրաժեշտ է, որչափ գործին կարեւորութիւնը մեծ է եւ տեւողութիւնը երկար և հետեւանքները ծանր։ Ամուսնութեան գործը արժանի է ուրեմն որ անոր ներքեւ մտնողները կազմէ խիստ լրջութեամբ և արձնութեամբ պատրաստուի և կատարուի։

Սիրելիք, ձեր ծնողքները կամ խնամակալները, ձեր խոստովանահայրերը և եկեղեցւոյ պաշտօնեաները, ձեր բարեկամները և խրատողները բաւական խօսած և բացատրած պէտք է լինին այդ կէտերը, դուք ալ ձեր նախընթաց կեանքին մէջ բաւական բան լսած և հասկցած էք։ Նոյն իսկ Պատկի Սուրբ Հոգւոյն կատարման առթիւ կը կրկնուին ձեզ կարեւոր խրատներն ու սկզբունքները, սակայն մեզ ալ իբր ձեր առաջնորդ ու հովիւը պատասխանատուութիւն կ'զգամք ձեր վիճակին ու կացութեան պէտք եղած խրատները անգամ մ'ալ յիշեցնել ու գրով ալ յանձնել ձեր ձեռքը, որպէսզի իբր մշտաբերաց քարոզ հնչեն ձեր ականջը։ եւ իբր մշտատես յիշատակ կենան ձեր աչքին հանդիպ, եւ ամէն ժամանակ անմոռաց մնան ձեր միտքին մէջև անջնջելի ձեր սիրտին վրայ։

Ա.— Այն որոշումը՝ որով դուք երկոքնիդ, սիրելիք, ձեր կեանքը իրարու կը կապէք, գեղեցիկ և օրինական և իմաստուն մի գործ է, որովհետև ազատութեան կամաց համաձայն է, որ թ սկզբանէ անտի իւր պատգամը արձակեց, թէ «Ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել»։ Անոնք որ ամուսնական լուծէն կը խորշին՝ աստուածադիր լուծէն կը փախչին, որուն միակ արդարացումը կուսակրօն հոգեւորականութեան ծանրագոյն լուծին հետ փոխանակութիւնը կրնար ըլլալ. եւ ոչ թէ լուծէ ազատ աշխարհային աղիկաւոր կենցաղը։

Բ.— Մարդ ի բնէ ընկերական է, եւ ընկերականութեան առաջին տարրը ընտանիքն է, ընտանիքի կազմութիւնն ալ ամուսնական միաւորութիւնն է։ Աստուածադիր հրամանին հետ մարդկութեան բնական օրէնքն ալ ամուսնական կեանքին միակ ուղղութեան հետեւելուն կանոնը, կը խոստանայ համակերպութեամբ և քաղցրութեամբ փարատելու ամեն խոչընդոտները, միով բանիւ կատարել ինչ որ կը պահանջէ կնոջական գործը։

Գ.—Ամուսնոց փոխադարձ սէրը նոյն իսկ երկաքանչիւր կողմանց առաքինի եւ պարկեշտ կենաց գրաւականն է։ Իրար չարիլ գիտնալով, իրարու պատուոյն նախանձախնդիր լինելով, իրարու բարւոյն փափաքելով եւ գործակցելով, իրարու կամքին եւ ախորժութեան զիջանելով, իրարու ճաշակներու եւ բաղձանքներու յարմարելով, իրարու բեռն ու ծանրութիւնը վերցնելով, կանուխէն առիւեւն առած կ'ըլլան այն անհամաձայնութեանց, պզտութեանց, հակառակութեանց եւ գայթակղութեանց, որք դժբաղդաբար մեծամասն անառղութեանց դուռ կը բանան եւ երկու կողմերուն ալ պատուոյն եւ երջանկութեան հաւասարապէս կը վնասեն։

Դ.— Օրինական գործերու կատարումը օրինական հանդամանքներուն հետ կապուած է ներքին կերպով. երբոր հանգամանքները կը չեղլին իրենց օրինական ճանապէն, զարմանալի չէ որ գործն ալ վտանգուի և խանգարուի։ Ամուսնութիւնը, սիրելիք, ոչ պարզապէս անձնական համոյից միջոց է, ոչ դրամ ձեռք ձգելու եղանակ է, ոչ անուղղակի նպատակներու հասնելու ճանապայ է։ Այս տեսակ չարժառիթներով եղած ամուսնութիւններ ընտանեկան երջանկութիւն չեն բերեր, և բոլոր ընտանեկան ձախողութեանց պատճառները այդ անուղիղ ընթացքին մէջ փնտռելու է, ինչ որ ամենօրեայ փորձառութիւնն ալ կատարելապէս կը հաստատէ։

Դ.— Աչխարհ եւ աչխար իրարու շատ մօտ են, եւ անոր համար միտք կը կրկնենք թէ մեր սովորական կեանքը առանց ցաւի եւ առանց վիշտի չկրնար լինել։ Ամուսնական կեանքը եւ ընտանիք ալ որ աչխարհի մէջ են, աչխարհի մասը անոնք ալ պիտի ունենան։ Բայց այս պարագան չկրնար մարդը ամուսնական կեանքէ խորշեցնել. ընդհակառակն ամէն տեսակ ցաւերու եւ վիշտերու մէջ թեթեւացդոյն է այն, որ սրտակից ընկերակցի մը մասնակցութեամբ կը մեղմանայ, որ սիրոյ գոբովներու մասնակցութեամբ կը թեթեւնայ։ Ընտանեկան կեանքը երբ ճշմարիտ է եւ ուղիղ, ցաւերու դարման է, ցաւերու պատճառ չէ։

Ե.— Երբ եկեղեցւոյ պաշտօնեան՝ յանուն Աստուծոյ ձեզ միաւորած ատեն կը յիշեցնէ համարձակաբերան թէ աչխարհիս վրայ պէսպէս փորձութիւնք կան, թէ հիւանդութիւն, թէ աղքատութիւն եւ թէ այլ ինչ նեղութիւն, ասով կ'ուզէ ձեզ զգուշացնել՝ որ չըլլայ թէ ընտանեկան կեանքը արատաքին դիւրութեանց եւ հաճոյից համար սահմանել բան մը կարծէք, այլ համզուած ըլլաք թէ աչխարհի ամէն ձախող պատահարաց հանդիպ երկոքնիդ միմեանց։ ի մահ միմիանց օգնութիւն պարտիք ընել. եւ այդ փոխադարձ սիրոյ եւ օգնութեան մէջ պիտի փնտռէք ձեր յաղողութիւնն ալ, ձեր մխիթարութիւնն ալ, երջանկութիւնն ալ։

Զ.— Այդ փոխադարձ օգնութեան սկզբունքը յայտնուած է նաեւ այն խոստումներով, որոնք Սուրբ եկեղեցւոյ մէջ, Սուրբ Սեղանին առջեւ եւ հաւատացեալ ժողովրդեան ներկայութեան ձեր կողմանէ կը տրուին։ Փեսան երբ կը յայտարարէ թէ՝ Ցէր եմ հրամանաւն Աստուծոյ, ոչ թէ սիրեցեալ կնոջ իրաւունք մը կը սեփականէ իրեն, այլ պարտականութիւնն կ'ստանձնէ տէր կանգնելու իւր կնոջ եւ իւր տան ամեն պէտքերուն, պաշտպան հանդիսանալ ընտանեկան պատւոյն եւ օգտին, միով բանիւ կատարել ինչ որ կը պահանջէ այրական կորովը։ Հարսն ալ երբ կը յայտարարէ թէ՝ Հնազանդ եմ հրամանաւն Աստուծոյ, ոչ թէ սարկական հպատակութեան ներքեւ կը մանէ, այլ կ'ընդունի ընտանեկան կեանքին միակ ուղղութեան հետեւելուն կանոնը, կը խոստանայ համակերպութեամբ և քաղցրութեամբ փարատելու ամեն խոչընդոտները, միով բանիւ կատարել ինչ որ կը պահանջէ կնոջական գործը։

Է.—Ամուսնոց փոխադարձ սէրը նոյն իսկ երկաքանչիւր կողմանց առաքինի եւ պարկեշտ կենաց գրաւականն է։ Իրար չարիլ գիտնալով, իրարու պատուոյն նախանձախնդիր լինելով, իրարու բարւոյն փափաքելով եւ գործակցելով, իրարու կամքին եւ ախորժութեան զիջանելով, իրարու ճաշակներու եւ բաղձանքներու յարմարելով, իրարու բեռն ու ծանրութիւնը վերցնելով, կանուխէն առիւեւն առած կ'ըլլան այն անհամաձայնութեանց, պզտութեանց, հակառակութեանց եւ գայթակղութեանց, որք դժբաղդաբար մեծամասն անառղութեանց դուռ կը բանան եւ երկու կողմերուն ալ պատուոյն եւ երջանկութեան հաւասարապէս կը վնասեն։

Ը.—Արդէն իսկ ով որ իրեն կանոն երած է առաքինի կեանքով ապրիլ, նա ոչ միայն իւր անձին օգուտ կը բերէ, այլ եւ ուրիշի համար ալ օգտակար կ'ըլլայ։ Երբ միաքը ուղիղ է, երբ սիրտը մաքուր է, երբ լեզուն քաղցր է, երբ խօսքը անոյշ է, երբ ձեռքը արդար է, երբ ընթացքը կանոնաւոր է, երբ գործը կատարեալ է, երբ չարը օրինաւոր է, եւս եւ երբ կերուխումը չափաւոր է, երբ հանգիստը վայելուչ է, երբ զուարճութիւնը պարկեշտ է, երբ զարդարանքը համեստ է, այնպիսին ինքն ալ հանգիստ կ'ապրի, ներքինն խիղճն չանդրևիր, իւր գործոց հետեւանքէն չնեղուիր, ուրիշի ալ բարի օրինակ կ'ըլլայ, ուրիշն ալ երջանիկ կ'ընէ, եւ ամենէն ալ պատիւ եւ յարգանք եւ դիւրութիւն կը գտնէ։ Այդ պայմանները եւս քան զեւս անհրաժեշտ են ամուսնոց մէջ, եւ երկու կողմերուն պարագայից հետ, որով ամէն դժուարութեանց առջեւը կ'առնուի։

Թ.—Ընտանեկան երջանկութեան մեծ գաղանիքներէն մին ալ ընչից մատակարարութիւնն եւ ծախուց կանոնաւորութիւնն է։ Ըլլան աղքատ կամ իրենց բաւոր, ըլլան բարեկեցիկ կամ ունեւոր, ամեն ընտանիք պէտք չէ մոռնան աչխատութիւնը եւ խնայողութիւնը։ Տան մը մէջ թէ՛ այրն եւ թէ՛ կինը իրենց կացութեան եւ իրենց վիճակին համեմատ աչխատութիւն պիտի ունենան. այրն իւր արհեստով կամ առուրեաւոր, կինը իւր տնական զբաղմունքով պիտի պահեն իրենց ընտանիքը։ Եթէ հաւատառու մեծատունի վիճակ ալ ունենան, այրը պէտք է իւր ձեռքը պահէ իւր հասութից իրական հսկողութիւնը, կինը իւր ձեռքէն պիտի չհանէ իւր տանտիկնութեան ի մտոյ հսկողութիւնը։ Նոյն սկզբունքով ամեն տուն համեմատութիւն մը պիտի դնէ իւր հասութից ու ծախուց մէջ. այնպէս որ աւելորդ ծախք չընէ. եւ բովանդակ հասոյթը չ'սպառէ, այլ միշտ պահեստի յատուած մը կազմէ, եւ մանաւանդ ապառիկով ծախսելու եւ փոխառութեամբ հայթայթելու կորուստաբեր ճանապարհէն պէտք է զգուշանայ։

Ժ.—Որպէսի եւս առաւել պէտք է հեռու մնալ անխորհրդած չռայլութիւններէ, անկանոն զեղխութիւններէ, անվայել զուարճութիւններէ, անհամեմատ արդուզարդէ, անպարկեշտ հաճոյքներէ, անբիրաս ձեռնարկներէ, անարդար վաստակներէ, անտեղի խնայասութիւններէ, որք իրրեւ ցեց կը կրծեն եւ իրրեւ մարիէ կը վարակեն ամենէն մաքուր տուները, և կը քանդեն ամենէն հոյակապ ընտանիքները, եւ կը տապալեն ամենէն հաստատուն գերդաստանները։ Ոտնակոխ մտաւակարութիւն եւ իմաստուն խնայողութիւն տուներ կը չենեն եւ կը բարձրացնեն. անխոհեմ մտաւակարութիւն և անիմաստ կիրառութիւն տուներ կ'ատրեացնեն եւ կը կործանեն. եւ բարոյական խանգարմանէ յառաջ եկած նիւթական խանգարումը, սէրն ու պատիւը՝ երջանկութիւնն ու մխիթարութիւնը միանգամայն կ'ոչնչացնէ։

Ժ.—Ամուսնական կենաց պատկանեալ կարեւոր խրատներուն հետ հարկ կը սեպեմք յիշել այսուհետ, թէ պէտք է որ նշանադրութեան և պսակադրութեան գործողութեանց մասին անվրէպ և անթերի պահպանուին օրէնքն յատուկ կոնդակով մը, 1901 տարւոյ Սեպտեմբեր ամսոյ սկիզբը և 210 թուականմարով հրամայած ենք, և զորս համաոտակի քաղելով կը յիշեցնեմք ուրիշ կարեւոր քանի մը կէտերու հետ։

1. Ընտանեկան խնամքկապը պաշտօնական գործողութիւն չէ, Պատրիարքարանը զայն չճանչնար. և քահանայք չեն կրնար զայն օրհնելով նուիրագործել։

2. Նշանադրութենէ պսակադրութեան միջոցը պէտք չէ տարապարտան երկարել։

3. Նշանուոց փեսայացուին և հարսնացուին կամքն ու յօժարութիւնը օրինաւոր կերպով պիտի առնուի և վաւերացուի։

4. Նշանադրութեան և հրամանիի համար Պատրիարքարանի իրաւունքները պէտք է կանոնաւորապէս վճարուին, ինչպէս և ծխատէրերու իրաւունքները, զորս ի միասին գանձել սովորութիւն եղած է։

5. Վճարուելիք իրաւունքները ասիճաններով որոշուած են, և իւրաքանչիւր անձի ասիճանը Պատրիարքարանէն կ'որոշուի իւր կացութեան՝ և ոչ թէ յօժարութեան համեմատ։

6. Մխաւէրներու կամ քահանայներու արգիլեալ է վճարմանց համար միջնորդութիւն կամ փոխանորդութիւն ընել, այլ պէտք է որ երկու կողմեր ուղղակի Պատրիարքարան ներկայանան։

7. Փեսայացուն եւ հարսնացուն պէտք է պսակէն առաջ՝ Սուրբ Խորհրդոց մտնելով եւ աղօթքով եւ ողորմութեամբ իրենց քրիստոնէական բարեպաշտութեան պարքերը կատարեն։

8. Պսակի օրհնութիւնը անխափան և անպատճառ եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի։

9. Նշանի օրհնութիւնը Պսակի օրհնութեան առթիւ եկեղեցւոյ մէջ չկրկնուիր, Հալալի օրհնութիւնը տան մէջ կը կատարուի, իսկ Թագվերացը կրնայ եկեղեցւոյ մէջ ալ կամ տան մէջ ալ կատարուիլ։

10. Մատաղ մանուկներ կամ տհաս երիտասարդներ չեն կրնար կնքահայր կամ խաչեղբայր կանգնիլ և նորապսակներուն գլխուն խաչ բռնել։

11. Պսակներու առթիւ հարսանեկան ծախքերը պէտք է յոյժ չափաւոր ըլլան, և գովելի են անոնք որ օրինակելի պարզութեամբ կը կատարուին իրենց հարսնիքները և ծախուց խնայութեանէն բարեգործական հատատուածքանց մաս կը հանեն։

12. Հարսնեւորներուն կը յանձնարարուի զգաստուկ եւ զարդուց չտալութենէն ղգուշանալ եւ եկեղեցւոյ մէջ եկեղեցւոյ վայել պարզութեամբ երեւիլ։

13. Միայն փորձանաւորներուն կամ իրենց վիճակը հանրութեան աչքէն ծածկելու պարտաւոր եղողներուն բացառապէս կրնայ Պատրիարքարանէ ներսիլ եկեղեցին դուրս Պակ կատարել։

14. Եկեղեցւոյ մատակարարներուն եւ Թաղական Խորհուրդներուն արգիլեալ է Պսակներուն եկեղեցւոց մէջ կատարուելուն համար աւելորդ ծախքեր պահանջել, բայց եթէ երբ հարսնիքի աւերտ արաւտովը պատրաստութիւններ կը խնդրեն։

15. Միւս կողմանէ հարսնիքի ատենը պարտաւորութիւն կ'պղդարարեմք որ ներսել չէ հարսանեկան ուրախութեան անուամբ խնջոյքի, երեկոյթի, հացկերոյթի, կերակուրի, երգուխաղի առատ ծախքեր ընել. իսկ Պատրիարքարանի և եկեղեցւոյ վճարումնքները նուազեցնելու կամ չընդունելու համար անհիմն պատճառաբանութիւններ կամ հնարքներու դիմել։

16. Մոսքերներուն կը յանձնարարուի զգաստութեամբ, որ եթէ ամուսնութիւնը իւր նախնական եւ դիւթական վիճակին մէջ նկատուած է իբր բնական օրինաց ենթարկեալ գործողութիւն, եւ ևթէ ընտանեկան կեանքը իւր ընկերական չրջանակին հետ ունեցած յարաբերութիւններով նկատուած է իբր քաղաքական օրինաց ենթարկեալ գործողութիւն, սակայն քրիստոնէական հաւատոյ սկզբունքներուն համեմատ եկեղեցւոյ Սուրբ Խորհուրդներուն բարձրութեան եւած է, եւ եղած է կրօնական եւ եկեղեցական օրինաց ենթարկեալ գործողութիւն։ Դուք, սիրելիք, որ քրիստոնէական սուրբ հաւատքով լուսաւորեալ, եւ առաքելական դաւանութեամբ զօրացեալ, և սուրբ Հարց ողջմիտ վարդապետութեամբ աճեցեալ, եւ Ուղղափառ եկեղեցւոյս կանոններով առաջնորդեալ էք, չըլլայ թէ լոկ բնական կամ լոկ քաղաքական օրինաց տեսակէտով նկատէք այն ծանր գործը, զոր կը կատարէք. այդ կրնայ ձեզ տկարացնել ձեր բարոյական եւ քրիստոնէական պարտաւորութեանց մէջ։ Ամուսնական միաւորութիւնը կը կապէ զձեզ ոչ միայն ի մարմին մի, այլ եւ ի հոգի մի եւ ի սիրտ մի։ Միաւորութեանդ մէջ հաստատուն գրէք, թէ Աստուած է որ կը միաւորէ զձեզ իւր անուամբ գործող եկեղեցւոյն իշխանութեամբ. Աստուած է որ ամուսնական բարոյականութեան՝ ընտանեկան պարկեշտութեան եւ որդեսէր ծնողութեան պարտքերը գրած է ձեր վրայ. եւ Աստուած է որ ձեր արժանաւորութեան համեմատ պիտի նայի ձեր գործերուն եւ պիտի տայ ձեզի իւր չնորհքները. եւ եթէ Աստուծոյ երկիւղիւ կ'ապրիք եւ կը կատարէք ձեր ամուսնական պարտքերը, այն ատեն կ'արժանանաք Աստուծոյ օրհնութեան, որովհետեւ օրհնութիւն մարդ որ երկնչի ի Տեառնէ։ Այսպէս ուրեմն օրհնեսցէ զձեզ Տէր, եւ տեսնիք դուք զաւակս ձերոց. խաղաղութիւն Տեառն եղիցի ի վերայ ձեր, եւ տեսնիք դուք զորդիս որդւոց ձերոց, եւ կեցեալք արդարութեամբ, սրբութեամբ եւ աստուածապատութեամբ՝ ըստ հաճոյից կամաց Տեառն, օրհնեալիք անդադար զՏուիչն ամենայն բարեաց, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։

Տալեալ ի Պատրիարքարանիս Կոստանդնուպոլսոյ, ի դուռն Մայր եկեղեցւոյ Սուրբ Աստուածածնի, յամի Տեառն 1903 յառաջին աւուր Մայիսի, եւ ի թուիս ՌՅՇԲ ի ԻԴ Ահեկանէ, ընդ 316 թուականաբաս Կոնդակաց։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՁԱՐ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐը

ԿԻՆԵՐԸ

Դ.

Օրիորդ Բ..., այն աղջիկներէն էր որոնք ապագայ ընտանեկան կեանք մը փառաւորելու և երջանկացնելու համար ծնած չեն, այլ ձեռքերուն եկածը ընելու՝ զայն քան կարի նսեմացնելու, դառնացնելու և դժոխքի մը վերածելու համար։

Եթէ իր վարմունքը արդարացնող բան մը կրնար գտնուիլ, իր ծնողքին կողմէ, յանուն բարւոյ իրեն տրուած յոռի կրթութիւնն էր որ աւելի եւս զայրացուցած էր բնութենէն իրեն հետ մէկտեղ ծնող չար տրամադրութիւնը։ Տղայ հասակէն, իր ամէն քմահաճոյքներուն դէմ, որչափ ալ անպատշաճ և վնասակար ըլլային անոնք, երբեք մերժում մը տեղի ունեցած չըլլալէն զատ, անոնք անմիջապէս գոհացնելու համար անկարելիին դէմ իսկ ամէն ջանք ի գործ դրուած էին իր ծնողքին կողմէ, անանկ որ օրիորդ Բ...միայն վարժարանի բառարանին մէջ տեսած էր թէ աչխարհի վրայ մերժում անուանուած անիմաստ բառ մըն ալ կայ եղեր, իրեւ տեսական և անտեղի աւելորդաբանութիւն մը։

Լուրջ սիրահարութեան դէմ ո՛եւ է առարկութիւն ընելու, ոչ բնական հակում և ոչ ալ ո՛և է իրաւունք մը ուրինք ճիշդ անոնց պէս, որոնք կեղծաւորներ չեն, և չեն մեղադրեր այն բա-

նը զօր ուրիշի վրայ կը տեսնեն, մինչդեռ յայտնի կամ գաղտնի կերպով կատարելապէս պիտի արդարացնէին երբ իրենք ըլլային այն ուրիշին տեղը։

Բայց երբ օրիորդ Բ... սիրահարութեան ինչ ըլլալը հասկնալու տարիքին հասաւ, բնութեան իրեն պարգեւած ֆիզիքական առաւելութիւնները, ի նպաստ լուրջ ամուսնութեան մը պատրաստութեան համար չէին որ կը գործածէր, այլ իր շուրջը հաւաքելու այնպիսի զբօսասէր պաշտօնեաներ միայն որոնք ընտանեկան լուրջ կեանքի քաղցրութեան վրայ գաղափար չունին, եւ ամուսնութեան վրայ միայն այն ատեն կը մտածեն, երբ անկարգ կեանքէ այլ եւս կը հրաժարին՝ գգուանքի իրաւունք ունեցող տարիքնին անցընելէ ետքը։

Օրիորդին մայրը, գործերու վիճակին կատարելապէս տեղեակ էր. բայց փոխանակ իր աղջկանը բարի խրատտու մը ըլլալու, պատուհանէն կը դիտէր անոր ծանօթ երիտասարդներուն անցուդարձը և անոնցմէ մէկը տեսած ատեն, «Եկու նայէ, քուկիններէդ մէկը կ'անցնի կոր» կ'ըսէր իր աղջկանը։ Մնացեալը կը հասկնաք։

Իսկ գալով հայրիկին, անոր ալ ո՞րչափ իմաստուն մարդ ըլլալը անկէ կրնաք հասկնալ որ սիրով ամէն ջանք ի գործ կը դնէր կարելի եղածին չափ յաճախ սեղանակից ընելու խնկարկու երիտասարդներէն ո և է մէկը, իր աղջկան հաճելի ըլլալու համար, գուցէ սա յիմարական յոյսն ալ ունենալով որ անոնցմէ մէկը, առանց դրամօժիտի պիտի առնէր իր աղջիկը։

Բայց իր աչքը բացուելու օրը շատ չպիտի ուշանար։

Օր մը նստած էր անիկայ իր գործատեղին, ծնօտը արմուկին կրթնցուցած և յուսահատօրէն մտածելով նոյն օրը վճարելի այն պարտամուրհակին համար, որու գումարին կէսն իսկ պատրաստ չէր գտնուեր իր դրամարկղին մէջ, և միւս կէսին համար ալ որու որ դիմեր էր, մինչ անվերջանալի «վաղը» ելեր էր իր դիմացը։

Եւ ահա ճիշդ այս վայրկեանին էր որ ասկէ առաջ յիշած արիստոքրաթ միջնորդուհինիս իր դէմը կը կանգնէր։

—Բարեւ։

—Տիկին. կ'երեւի թէ կարեւոր բանի մը համար եկած էք։

—Շատ կարեւոր բանի մը համար, էֆէնտի։ Անշուշտ շատ ուրախ պիտի ըլլաք։ Օրիորդը հարս պիտի ընեմ, ինչ կ'ըսէք։

—Տիկինին սուրճ բերէք. կամ թէ լիմօնատ մը, եթէ կ'ուզէք։ Սիկա՞ր մը հրամմեցէք։ Ճաշ ըրա՞ծ էք։ Բա՛ն. ինչ պիտի ըսէի...հա. պիտի ըսէի թէ ինչպէս էք..., վճարելիք պարտամուրհ...։

—Շնորհակալ եմ էֆէնտիս։ Սուրճը, լիմօնատը, ճաշը, սիկառը ևն., սա երջանիկ գործը կարգադրելնէս ետքը։ Բայց պարտամուրհակի մը խօսքը կ'ընէիք։ Ձեր որչա՜փ պատուաւոր մարդ ըլլալնուդ աշխարհ կը վկայէ. բայց հարկ չկայ կարծեմ ըսելու որ ամուսնական գործերու մէջ լաւագոյն բանն է հնչուն և կանխիկ դրամը, զոր, Տէր մի՛ արասցէ, եթէ չունենայիք իսկ, աղջիկներնուդ վրայ ունեցած անհուն սէրերնիդ գտնել պիտի տար ձեզ զանիկա, ինչ գումարի որ ալ յանգէր։

—Կը ներէք, տիկին. եթէ պարտամուրհակի մը խօսքը ելաւ բերնէս, զոր չեմ յիշեր, ատիկայ այն պարտամուրհակին համար ըլլալու է զոր մէկ քանի ժամէն պիտի վճարեմ։ Իսկ գալով դրամօժիտի, այդպիսի բան մը երբեք միտքէս անցած չէ։ Ես պատիւ մը եւ գեղեցիկ, մաքրաղատ և ուսեալ աղջիկ մը միայն ունիմ. իսկ ստակ ոչ. և այդ նպատակով պարտամուրհակ ալ չեմ կրնար տալ, որովհետեւ չեմ կրնար վճարել զայն յետոյ։

—Բայց, էֆէնտիս ճիշդ ու ճիշդ ձեր եւ ձեր նազելի աղջկան պատւոյն համար, ո եւ է կերպով այդ դրամօժիտը ճարելու պարտաւոր էք։ Կը հասկնաք թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզեմ։ Ես շահախնդրութեան համար մտած չեմ այս գործին մէջ, այլ լոկ բարեգործութեան համար։ Տիկինը պատիւ ըրաւ ինծի յայտնելու այն ամէն գաղտնիքները զորս չէր համարձակած ձեզի ըսելու։ Հիմա անկարելի բան է որ ձեր աղջիկը չամուսնացնէք զանիկա ուզողին հետ, եւ ուզողին ալ առանց դրամօժիտի ամուսնանալը անկարելի է, որովհետեւ ստակ չունի։ Կը տեսնէք որ ինչ անկեղծութեամբ կը խօսիմ, եւ ճշմարտութիւնը կը ներկայացնեմ ձեզ իր կատարեալ մերկութեամբը։ Ես սովորական միջնորդուհիներէն չեմ, եւ ձենէ 10—20 ոսկի փրցնելու համար սուտեր չեմ դիզեր իրարու վրայ։ Գործին քիչ մը դժնդակ կացութեան վրայ բաւական մտածեցի։ Ցաղթելիք մեծ դժուարութիւններ կային. բայց ձեր ընտանիքին վրայ ունեցած անհուն սէրս չթողուց որ այս նեղ պարագային մէջ անտարբեր մնամ եւ դժուարութեանց առջեւ ընկրկիմ։ Դժուարութիւնը միմիայն դրամականին մէջ էր. գոնէ փորձ մը ընել պէտք էր կարելիին համար։ Նախապէս առաջարկուած գումարը ծանր գտայ. անիկայ պիտի ննջէր ձեզի։ Երկինք միայն գիտեն որ ինչ նեղութիւններ կրեցի զայն 500 ոսկիի իջեցնելու համար։ Այլ ևս այս գումարէն սանթիմ մը իսկ զեղչելը անկարելի է. յառաջիկայ շաբթուն պաշտօնական նշանտուքը պիտի կատարուի, երբ դրամօժիտին կէսը կանխաւ վճարել պէտք կ'ըլլայ, իսկ մնացեալը հարսնիքին օրը, որ առ առաւելն այսօրուընէ ամիսէ մը անդին չի կրնար ձգուիլ. բան մը աւրուն բացատրութիւնը ձեզի տալ աւելորդ է։ Ես այսչափը միայն կրցայ ընել, էֆէնտիս։ Արդ հրամայեցէք որ կամ սուրճս բերեն և կամ մեկնիմ ասկից, գոնէ պարտքս լիովին կատարած ըլլալու գիտակցութեամբ և գոհունակութեամբ։

—Տիկին, ձեր այս անողորմ յայտնութիւննէն ետքը մեկնելնիդ անկարելի է այլ եւս։ Նախ ըսէք, կ'աղաչեմ որ զիս այսչափ նեղը ձգող սրիկան ո՞վ է։ Ամէն բանէ առաջ այդ հասկնալ կ'ուզեմ։

—Սրիկայ մի կոչէք զայն, ձեր փեսան պիտի ըլլայ այ։

—Այո՛, կը հասկնամ որ ի՛նչ տեսակ փեսայ մը պիտի ունենամ։

—Բայց ամէնէն աւելի ա՛ն էր որ ձեր շնորհը կը վայլէր. ամենայն թախանձանօք զայն ճաշի կը հրաւիրէիք մինչ, եւ հաճութեամբ կը դիտէիք որ ձեր նազելի օրիորդն ալ մասնաւոր առաւելութիւն մը կուտար անոր ներկայութեանը։ Աղնի՛ւ պարոնս, դուք շատ խելացի մէկն էք. եւ երբ լրջօրէն մտածէք, կրնաք համոզուիլ որ հետեւութեանց պատասխանատուն անոնք չեն։

—Ճշմարիտ է այդ. բայց ես կը յուսայի որ ակնարկած երիտասարդիդ, առանց դրամօժիտի և առանց... ննջութեան պիտի ուզէր այն աղջիկը զոր անկեղծօրէն սիրել կը կեղծէր, անարդ շահախնդրութեան մը գործիք ընելու համար միայն։ Կեղծաւո՞րը։

—Բայց հիմա եղածը եղած է։ Զայն ետ դարձնելը անկարելի է եւ միմիայն դարմանը ճարելու վրայ կը մնայ խնդիրը։

Մէկ կողմէ աղաչանք և պաղատանք պահանջուած դրամօժիտին գումարը եւ ուրիշ պայմաններ չափաւորելու համար և միւս կողմէ ալ անողոք մերժումներ, և վերջապէս այս կատակերգութեան ալ վերջաւորութիւնը այն կ'ըլլար որ, սրիկայ X օրիորդ Բ...ին այրը եւ անոր պարզամիտ հօրը փեսան կ'ըլլար ամիսէ մը 300 ոսկիի դրամօժիտ առնելէ ետք։ Թէ ինչպէս ճարուեցաւ այս 300 ոսկին ի չգոյէ ծանօթ աղբիւրի մը, ասիկայ ալ կ'երթար կը կորսուէր այն գաղտնիքներու բազմութեան մէջ, որոնց բացատրութիւնը միայն նեղը ձգուած ծնողքները կրնան տալ։

ԼԻՈՆՔԷ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Չէմպըլէնի անտեսական ծրագիրը կը շարունակէ զբաղեցնել միտքերը, թէ՛ Անգլիոյ մէջ եւ թէ անկէ դուրս։ Լոնտոնի թերթերը ընդարձակ յօդուածներ կը հրատարակեն ամէն օր, և քաղաքական ակումբներուն մէջ այդ ծրագրին վրայ միայն կը խօսին։ Կարծողներ կան թէ ասիկայ ընտրական ճարտար խաղ մըն էր Պ. Չէմպըլէնի կողմէ, ամբողջ Անգլիոյ մէջ հանրային ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար վերստին այդ ծրագրին հեղինակին վրայ։ Այսուհանդերձ, սա ճիշդ է որ Պ. Չէմպըլէն չէ յաջողած իրեն համար կարծիք ընել նոյն իսկ իր կուսակիցները։ Նախարարական թերթերը միշտ վերապահութեամբ կը խօսին, եւ նոյն իսկ այդ ծրագրին բուռն կերպով հակառակ կը խօսին, ինչպէս Սբէքթէյթըր պահպանողական ազդեցիկ շաբաթաթերթը։ Ազատականները՝ աւելորդ է ըսել թէ կը շարունակեն իրենց սաստիկ ընդդիմութիւնը, և այս ընդդիմութեան ատրճանին կրնայ հաւասարիլ նախարարականներու մտահոգութիւնը միայն։ Գաղթավայրերու կարծիքը որոշակի յայտնի չէ։ Բայց Անգլիոյ մէջ ամենէն աւելի Ամերիկեան հանրային կարծիքը նկատողութեան կ'առնուի, որովհետեւ Անգլիացիները միշտ փափաքողներն լաւ յարաբերութիւններ մշակելու Ամերիկայի հետ։ Արդ, բնականաբար Ատլանտեանէն անդին լաւ աչքով չի դիտուիր այն մաքսային նոր ուղղութիւնը որուն կը հետեւի Անգլիա։ Եւ ասիկայ շատ կարեւոր փաստ մը կը դառնայ Պ. Չէմպըլէնի հակառակորդներուն ձեռքը։

Երեսփոխանական յառաջիկայ ընտրութիւններուն վրայ ալ շատ կը խօսուի, քանի որ այդ պահուն Անգլիական ժողովուրդը որոշապէս պիտի յայտնէ իր կարծիքը, այսքան աւագ կարեւորութիւն ունեցող խնդրոյ մը մասին։ Լոնտոնի լրագիրները կը հրատարակեն Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան ամենէն ազդեցիկ անդամներէն մէկուն՝ Պ. Հէրպէրդ Կլատսթոնի՝ կողմէ ընտրողի մը դրկուած նամակ մը, որուն մէջ կ'ըսուի թէ կորսնցնելու ժամանակ չկայ, որովհետեւ ընտրութիւնները մօտալուտ են։ Տեյլի Մեյլ կ'իմանայ թէ պահպանողականներու քլիւպի մը մէջ տարածուած վաւերական լուրերու նայելով Պ. Չէմպըլէն եթէ յառաջիկայ երեսփ. ընտրութեանց մէջ անյաջող ելլէ, պիտի քաշուի քաղաքական կեանքէ։ Բայց շատեր չեն հաւատար այս զրոյցին, որուն՝ հաւելի՛ քուէ չտալու համար մէջտեղ նետուած ըլլալուն կասկածողներ կան։

—Լոնտոնէն կը գրեն կիրակի օրուան թուով. — «Պ. Չէմպըլէն մաքսապաշտ դրութիւնը ընդունիլ առաջարկելու ատեն, յայտարարած է որ արտասահմանէն ներածուած ապրանքներու գինը բարձրանալով Անգլիոյ մէջ ապրուստը աճելուն հետեւանօք, գործաւորներու թոշակներն ալ պիտի բարձրանան։ Արդ, գործաւորական կուսակցութեանց բոլոր պետերը լրագիրներու միջոցաւ յայտարարած են թէ Պ. Չէմպըլէնի ծրագիրը երբէք ակնարկուած արդիւնքը չպիտի ունենայ թոշակներու տեւական յաւելումով, և թէ մաքսապաշտպան դրութիւնը վնասակար է Անգլիոյ գործաւորներուն։ Պ. Չէմպըլէն ուզած է հրապուրել գործաւորները, ըսելով նաև թէ ներածութեանց վրայ դրուած մաքսատուրքը պիտի գործածուի անկար ծերունիներուն թոշակ սահմանելու։ Արդ, գործաւորական կուսակցութեան պետերը կ'ըսեն թէ պէտք չէ հասոյթի յուսալ մաքսատուրքերու այդ բարձրացումէն, որովհետեւ առավ զգալի կերպով պիտի նուազին ներածումները։ Հետեւապէս յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ չի յուսացուիր որ գործաւորականները քուէ տան Պ. Չէմպըլէնի»։

—Աւստրալիոյ մէջ կարծիքները աննպաստ են Պ. Չէմպըլէնի ծրագրին։ Հարաւային Նոր Կալլէսի նախորդ վարչապետ Պ. Կ. Հ. Րէյտ այդ ծրագրին գործադրութիւնը վտանգաւոր փորձ մը կը նկատէ. կ'ըսէ թէ «Ազատ փոխանակութիւնը խաղաղութիւն կը նշանակէ. ընդհակառակն մաքսապաշտպան դրութիւնը տիեզերական զօրահաւաքութիւն մը ըսել է։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Հակաաւստրիական ցոյցերը կը շարունակուին Իտալիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ, Հռոմէն սկսելով Ֆիօրէնցա, Նափոլի, Մեսինա եւ Վէրօնա։ Կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առնելով արգիլած է զանոնք։ Իտալական հեղինակաւոր թերթեր կոչում կ'ընեն Իտալացիներու շրջահայեցութեան, և խորհուրդ կուտան որ վստահութիւն ունենան իշխանութեան գլուխը եղողներու հայրենասիրութեան վրայ։

Միւս կողմէ Վիեննայի թերթերը կը սկսին զայրոյթ յայտնել։ «Րայխսվէհր» և ուրիշ թերթեր խստիւ կը քննադատեն այդ ցոյցերը։ Իսկ «Ալկէմայնէ Զայթունկ» կ'իմանայ թէ սխալ է թէ Վիեննայի իտալական դեսպան կոմս տը Նիկրա ցաւ յայտնած ըլլայ Իտալիոյ մէջ եղած ցոյցերուն համար։

ՍՈՄԱԼԻԼԷՆՏ.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը Պօհօթլէն կը հեռագրէ թէ Կալքույու պիտի պարպուի յունիս 15ին, և թէ Օպպիա մնացող զօրքերը Հաուտէն պիտի քաշուին։ Բազմաթիւ բնիկ զօրքեր լնտագարութենէ բռնուած են։ Հիւանդներու կարաւանը Շէյքիապաքինարանը կը ղրկուի։ Ամէն մարդ վաստակաբեկ եղած է. և եթէ հակառակորդին նոր արշաւանքի մը ձեռնարկուի, հիմակուան զօրքերուն տեղ հաւանաբար նորեր պիտի գրուին։ Բազմաթիւ հիւանդ սպաներ իրենց տեղերը ղրկուած են, և ուրիշներ ալ պիտի ղրկուին։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ մէջ վերջերս Բանդոնհանքէու երկաթուղիի գծին վրայ ամերիկացի եւ ճարոնցի ճարտարապետներ յարձակում կրած էին ամբոխին կողմէ։ Ասոնք անցեալ ուրբաթ կը վերադառնային շոգեկառքով, ուղեկցութեամբ երկու մանտարիններու եւ մէկ քանի զինուորներու։ Բայց բնիկները այնքան սպառնալից դիրք մը բռներ են որ հետեւորդները փախեր են։ Բանդոնի Ամերիկեան հիւպատոսը Պալլաօ թնդանօթակիրը ղրկած է ճարտարապետները պաշտպանելու համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ, կ'ըսէ Պերլինէն թղթակից մը, մտադիր է ապագային մէջ իր պտոյտները ինքնաշարժ կառքով ընել, և քիչ օրէն պիտի ստանայ Տէօցի մէկ գործարանին ապսպրած մէկ կառքը, որ շինուած է նոյն իսկ կայսեր տուած յատակագծին համաձայն։ Այս կառքը երեք տեղ պիտի ունենայ կայս. արքայազներու, և երկու տեղ ալ սպասաւորներու համար։ Ութ ձիու ոյժով մեքենայ մը պիտի ունենայ, եւ դաշտային արշաւանքներու պիտի ծառայէ միայն։

ՎԱԿՆԸՐԻ ի յիշատակ Պերլինի Թիրկարթէնին մէջ կանգնուած արձանին բացման առթիւ հանդէսներ պիտի կազմակերպուին յառաջիկայ օգոստոսին։ Ի մէջ այլոց որոշուած է օգոստ. 4ին միջազգային մեծ նուագահանդէս մը տալ, ուր զանազան երկիրներու երաժշտական ամենէն ընտիր կտորները պիտի նուագուին։ Որչափ կարելի է, երգահանները իրենք պիտի հսկեն իրենց գործերուն լաւագոյն կերպով զարնուելուն։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ սովորական դարձան կարծես։ Հռոմի ամերիկեան դեսպան Պ. Մէյէր մէկ քանի օր առաջ այդպիսի արկածի մը ենթարկուեր է։ Նոյնպէս Հռոմի անգլիական դեսպանն ալ Սկլպանէյէն դառնալու միջոցին թեթեւակի վիրաւորուեր է, իր կառքին շարժիչ մեքենային պայթելուն հետեւանօք. կառքն ալ այն աստիճան վնասուեր է որ դեսպանը՝ Սըր Ֆրանսիս Պէրթի՝ հարկադրուեր է պարզ կառքով դառնալ Հռոմ։

ՋՐՀԵՂԵՂ ԵՒ ԿՐԱԿ

150 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ
30,000 ՀՈԳԻ ԱՆՊԱՏՍՊԱՐ

Հարիւր յիսուն հոգի մեռած, 30 հազար հոգի անպատսպար մնացա՛ծ եւ 4 միլիոն անգլ. ոսկիէ աւելի արժողութեամբ կալուած փճացած։ Տասնըմէկ օրուան շարունակական անձրեւները ա՛յս հետեւանքը յառաջ բերած են Մ. Նահանգներուն մէջ, Միսիսիբիի գետին արեւմտեան կողմը։

Անձրեւներու այս անլուր հեղեղին վրայ աւելցեր է նաև սոսկալի հրդեհ մը, որ 400 տուն մոխիր դարձուցեր է Հիւսիսային Թոբէքայի մէջ։ 100է աւելի անձեր այրեր են բոցերուն մէջ։ Ուրիշ տեղ մըն ալ հրդեհ ծագեր է և 9 հոգի այրեր են։

Քանի մը օրէ ի վեր Միսիսիբի եւ Միսուրի գետերը եւ ուրիշ գետակներ անսովոր կերպով յորդած էին. բայց մինչեւ ուրբաթ այնչափ ծանր հետեւանք մը չէր գուշակուեր։ Անկէ վերջն է որ յանկարծ ջուրերը շրջապատեցին Հիւսիսային Թոբէքան, իր 9000 բնակիչները զատելով բուն Թոբէքայէն։ Այդ պահուն եղած հաշիւներու համաձայն, գրեթէ 7000 անձեր ազատած էին, իսկ մնացած 2000ին բաղդը չէր գիտցուեր։ Շաբաթ օրը հեղեղներուն ազդեցութեանէն մաս մը կեր կրակ առաւ, և հրդեհը ծաւալելով տուներ իրարու ետեւէ վառիլ սկսան։ Հեղեղը արդէն թուլցուցած էր տուներու հիմերը, եւ շէնքերը իրարու ետեւէ ինկան քշուեցան, տարածելով հրդեհը՝ Քանսասի գմբէթէն ուժսուն անջատ հրդեհ կը տեսնուէր Հիւսիսային Թոբէքայի մէջ, եւ ամբողջ տեղին կործանումը անխուսափելի կը նկատուէր։

Աննկարագրելի էր աղէտին պարզած տեսարանը։ Հազարաւոր անձեր տանիքներու ծառերու գագաթները՝ ելած օգնութիւն կը գոչէին, և իրենց աղաղակները կը լսուէին մէկ մղոն հեռուէն։

Քանսասի արուարձաններէն Արմըրտեյլ լիճ մը դարձած էր։ Մէկ միլիոն ոսկիի վնաս եղաւ միայն այդ տեղը։ Գործարաններուն մէջ ալ աշխատող 8 հազար գործաւորներ անգործութեան դատապարտուած են։ Տէ Մուանի մէջ երկու երախաներ ծնած ողողուած տուներու մէջ, եւ իրենց մայրերուն հետ ապահով տեղ մը տարուեցան։ Թոբէքայի փողոցներուն մէջ տեղ տեղ ջուրը մինչեւ 8 ոտք բարձրութեան հասած էր։ Բոլոր տրամադրելի նաւակները ձեռք անցուած էին, և իրարու ետեւէ լաստափայտեր կը շինուէին։ Շատ մը անպատսպար անձեր գիշերը եկեղեցիներու մէջ անցուցին։ Հարիւրի չափ անձեր սեւամորթներու յատուկ եկեղեցի մը ապաստանած էին շաբաթ օրուընէ ի վեր կենալով բարձր տեղերու, նստարաններու վրայ։ Կիրակի առտու ասոնցմէ երկու հոգի ուժասպառ ըլլալով ինկան եւ խղդուեցան։

Վերջին պահուն հասած հեռագիր մը 2000 հոգի կը հաշուէ մեռնողներու թիւը։

*** Շաբաթ օրը բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ Անգլիոյ եւ մասնաւորապէս Լոնտոնի մէջ, մեծ վնաս պատճառելով։ Չորս հոգի կայծակնահար եղան։ Այդ օրը չափազանց տաք էր օդը. փոթորիկներէն, կայծակներէն վերջը տեղատարափ անձրեւ մը սկսաւ, որ գրեթէ երկու ժամ տեւեց, շատ մը փողոցներ գետակներու վերածելով, տուներ եւ խանութներ ողողելով ու ամէն հաղորդակցութիւն դադրեցնելով։ Տաքը միշտ կը շարունակէր, սաստիկ նեղութիւն պատճառելով։ Անձրեւէն վերջը խոնաւութիւնը եւ տաքը խիտ մշուշով մը շրջապատած էին Լոնտոնի արուարձանները։ Յաջորդ առտու փոթորիկը վերսկսաւ աւելի սաստկութեամբ։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ
1903

1321 ՏՃԿ.	ՕՐ ՄԱՅԻՍ 23	1903 ԼՏՑ.
Րեպիւլ էվվէլ 9	ՔՈՒՐԲԱԹ. ԽԸ. օր Ցինանց։	Յունիս 5
ԱԼ. ՍՕՐ 4.36		ԱԼ. ՍՕՐ 4.26

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ ՏՕՆԸ

Ինչպէս քանիցս գրած ենք այս սիւնակներուն մէջ, այս տարի կը կատարուի Ս. Էջմիածնայ հաստատութեան 1600ամեակը, և այս առթիւ հանդիսաւոր արարողութիւններ տեղի կ'ունենան Մայր Աթոռոյ մէջ։ Ինչպէս երէկուան Խառն Ժողովոյ որոշմանց շարքին մէջ հրատարակուած էր, Ն. Ս. Օծութիւնը կը փափաքի և կը հրամայէ որ այս հանդէսը կատարուի նաև բոլոր Հայ եկեղեցիներուն մէջ, և ըստ այնմ Ժողովոյ որոշմամբ ղրկուելիք շրջաբերականներուն մէջ պիտի չնշուի պէտք եղած եկեղ. հանդիսութեանց կարգնու սարքը։ Պատշաճ կ'ըլլայ հարկաւ երբ պատուիրուի որ նոյն օրը ամէն եկեղեցւոյ մէջ քարոզէին եպիսկոպոսունք վարդապետներ և կամ աւագերեցներ իրենք պատարագեն և օրուան հանդէսին հոգեւոր նշանակութիւնը բացատրեն։ Որոշուած է այս շրջաբերականներէն ուղղել նաև գաւառները, այն տեղերը մանաւանդ ուր մինչեւ որոշեալ օրը (յունիս 8) կրնայ հասնիլ։ Ս. Պատրիարքը նոյն օրը Մայր եկեղեցւոյ մէջ պիտի պատարագէ ինքն. Պոլսոյ թեմին արքեպ.ը։ Արեւելք երէկուան թուով այս հանդէսին առթիւ ղրկուելիք շրջաբերականներու յիշատակութիւնը ընելէ յետոյ, կ'աւելցնէ թէ Պատրիարքարանի շրջանականներու մէջ պատրաստութիւն կայ Էջմիածին ղրկել երկու վարդապետներ, որոնք իրենց հետ պիտի ցուցնեն եպիսկոպոսական վկայական՝ Ս. Հայրապետէն եւ, պիսկոպոսութեան աստիճան ընդունելու համար։ Այդ տեսակ մտադրութիւն մը մեր պաշտօնակիցէն զատ ուրիշ մէկը տեղեկութիւն չունի, մանաւանդ որ բոլորովին անօրինակ և տարօրինակ բան մը պիտի ըլլար, առանց որ և է վիճակի և պաշտօնի գլուխ գտնուելու, ո և է վարդապետի եպիսկոպոսութեան վկայական տալ, առանց Ժողովի մը կողմէ հաստատելու իրենց արժանաւորութիւնը։ Իսկ եթէ այս վարդապետները այն գաւառական առաջնորդներէն են, որոնց եպիսկոպոսական վկայական տրուած է արդէն ու այս առթիւ պիտի երթան ձեռնադրուին, այս մասին ալ մինչեւ որ իրենց զեկուցում ըլլայ ու իրենց գաւառներէն մեկնելով երթան, որոշեալ օրը կ'անցնի. ասոնցմէ դուրս՝ երբէք բանաւոր չի կրնար ըլլալ հարկաւ որ Պոլսոյ մէջ անգործ նստող վարդապետները այս առթիւ Էջմիածին ղրկուին, ու եպիսկոպոսութեան աստիճանին բարձրանան։ Հետեւաբար կը հաւատանք որ ճիշդ չէ մեր պաշտօնակցին տեղեկութիւնը, մանաւանդ որ անգործ եպիսկոպոսներու այս առատութեան ատեն նոյն վիճակին մէջ նորեր տեսնելու ոչ ոք բաղձանք ունի։

*** Պատրիարքական շրջաբերական մը արդէն պատրաստուած ըլլալով, կը պատուիրէ աղօթել Հայ. Եկեղեցւոյ Հայրապետին, Հայրապետական Աթոռին համար, և կը վերջացնէ բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր կենացը, որուն հովանւոյն ներքեւ կը պահուին կը պահպանուին ու կը բարգաւաճին Հայ Եկեղեցիք, դպրոցք, մենաստանք և ամէն ազգի հաստատութիւնք։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ իր հետը ունենալով Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Սրբիս էֆ. Ֆէսճեանը, երէկ առաւօտ Կայս. Պալատ գնաց։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎՈՅ վերջին նիստին մէջ կարդացուեցաւ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսի մէկ տեղեկագիրը, որուն մէջ իր Կիլիկիոյ վիճակին գործերուն մասին տեղեկութիւններ կը գտնուին։ Այդ տեղեկագրին մէջ յիշուած է մասնաւորապէս թէ Դլանի ագարակին վերաբերեալ արձանագրութիւնները գրանցուած են հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսի թուղթերուն մէջ, որոնցմով կը չնշուի վանքի սեփականութեան իրաւունքը այդ ագարակին վրայ, նոյն իսկ պաշտօնական վկայութիւններով։ Խառն Ժողովը պաշտօն յանձներ է յաջաբերական դիւանի տեսուչ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանի, որպէս զի մինչեւ հիմայ այդ մասին գրուածները, եղած արձանագրութիւնները և այս վերջին ծանօթութիւնները աչքի առջեւ ունենալով, ընդհանուր տեղեկագիր մը պատրաստէ թէ ինչ կերպով խնդիրը պէտք է ներկայացնել ձեռնհաս իշխանութեան, քանի որ բարձրագոյն հրաման մը կը հրամայէր նոյն ագարակին աճուրդը յետաձգել, մինչեւ որ այդ մասին եղած գրերը քննուին,

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ վերանորոգութիւնը կատարող Մանուկ էֆ. Սմբատեան՝ իր ծերութեան եւ տկարութեան պատճառաւ մինչեւ հիմայ առիթ չէր ունեցած այցելել և աչքէ անցընել իր նպաստով կատարուած նորոգութիւն-

Dr. Մ. ՎԱՉԷ (29)

ԻԶՄԻՐԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այս աւելի կամ պակաս զուարճալի, սակայն Իզմիրի ժողովուրդին ըմբռնումները բնորոշող պատմութիւններու շարքը կարող էի դեռ շատ երկարել և տարակոյս չունիմ թէ անոնց ամէնքն ալ հետաքրքրութեամբ պիտի կարդացուէին, սակայն ալ ժամանակ է որ վերջացնեմ այս աշխատութիւնը որ արդէն առաջադրածէս աւելի ընդարձակ ծաւալ առաւ։ Բժշկին ծառայութիւնը գնահատողները, անոր ակադեմական աստիճանին պատշաճ յարգանք մատուցանողները Իզմիրի ժողովրդեան եւրոպական մասն է, մինչդեռ Հայերու եւ Յոյներու մէջ այդ բարձրութեան վրայ գտնուողներու թիւը ստուար չէ։ Իբրեւ հայ մի տեսակ գոհունակութիւն կ'զգայ մարդ երբ շուկայական աշխարհահայեցողութեան տէր խանութպաններու, պզտիկ եւ միջակ վաճառականներու այս ահագին բազմութեան մէջ, վերջապէս մի քանի տասնեակ հայ ընտանիքի կը հանդիպի որոնց մէջ կեանքի նրբացած և ազնուացած ձեւերը մուտ գտած են եւրոպական հաստատութիւններու մէջ առնուած կրթութեան շնորհիւ։ Մնացեալին խորհելու, զգալու և ապրելու եղանակը մխիթարական շատ բան չունի, և որքան ալ մեծ ըլլայ փոքր ժողովուրդներու սնապարծութիւնը, թէ արդէն հասած ըլլան մշակման մի բարձր աստիճանի վրայ, անոնց բոլոր անհարթութիւնները անմիջապէս աչքի կը զարնեն երբ եւրոպական հայեցակէտէ նայուի իրենց վրայ։ Թէ այդ փոքր ժողովուրդներու մէջ երբեմն շատ կարող մարդիկ կ'երեւին որոնք մի մեծ ժողովրդի ալ զարդն ու պատիւը պիտի կազմէին, եթէ պատահմամբ անոր մէջ ծնած ըլլային, պէտք չէ անոնց ցեղակիցները իրենց բարոյական պակասութիւններուն հանդէպ կուրանալու չափ շլացնէ։ Մի քանի ծաղիկով գարուն չի գար և բնութիւնը իր բոլոր տրամադրելի կենսական ոյժերուն պէտք ունի, որպէս զի անտառ ու ձոր, լեռ ու դաշտ հաւասարապէս կանաչով զարդարուին։

Իզմիրի հայուհիները հին ժամանակէ ի վեր այն եւրոպական երկիրներու մէջ որոնք առեւտրական սերտ յարաբերութիւն ունեցած են Արեւելքի հետ, գեղեցիկ կիներու համբաւը վայելած են։ Belie comme une Arménienne de Smyrne, սովէպ կարդացուած է ֆրանսերէն գրուած ուղեւորական գործերու մէջ, և ասկէ եօթը կամ ութը տարի առաջ Վիեննա մի գերմաներէն վէպ կարդացած եմ որու հերոսուհին մի Իզմիրցի հայուհի է, օժտուած մտքի և մարմնի չքնաղ բարեմասնութիւններով։

Գալուստ Կոստանդեան ինծ կը պատմէր, թէ Իզմիրցի Հայուհին գեղ... երկու սերունդ առաջ իրաւամբ շատ գեղեցիկ կը համարուէր նոյն իսկ քաղաքին Յոյներէն որոնք աղէկ բանը դիւրաւ օտարին չեն տար։ Սակայն կը կարծէր, թէ կէս դարէ ի վեր սկսած ըլլայ Հայ կնոջ մէջ ֆիզիքական ապասերումը, որու պատճառները մի առ մի գտնել և թուել բժշկական մի լուրջ ուսումնասիրութեան շատ արժանի նիւթ պիտի կազմէր։ Իզմիրի Հայ կիները առ հասարակ խոշոր էին, կ'ըսէր, հարուստ plastikով օժտուած, սեւ գեղեցիկ և մեծ աչքերով, թաւ յօնքերով, առատ եւ շատ սեւ մազերով, մորթի թուխ կամ ճերմակ գոյնով։ Խարտեաշ Եւրոպացիներ որոնք Իզմիր կուգային և կը մնէին Հայ շրջանակներուն մէջ ապշած կը մնային Հայ կիներու թուխ գեղեցկութեան առջեւ և կը պատահէր որ անոնց հետ ամուսնանալով մնային Իզմիր կամ վերադառնային Եւրոպա։

[Շարունակելի]

նիքը։ Երէկ իր կնոջը եւ որդւոյն Մինրան էֆ.ի, ինչպէս նաեւ հարսին, այցելած եր Մայր եկեղեցի, ուր ընդունուեցան եզ Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ի և լուսարարապետ Տ. Մաշտոց քհնյ.ի կողմէ, և ամէն մասերը պտտելով, աչքէ անցուց գանձարանը, ուր պահուած կան Պէշքեան ամիրայի նուիրած անօթները և զգեստները։ Բաժանմանց խաչահանգիստ կատարեցին, ապա Սմբատեան էֆ. հիւրասիրուեցաւ խորհրդարանին մէջ։

ՔԷՕԹԱՀԻԱՅԻ առաջն. տեղապահին կողմէ Արմաշու վանքը ղրկուած տիրացու Կարապետ Աւագեանը Տ. Եղիշէ եպսկ. քահանայ ձեռնադրելով կոչեր է Մամբրէ քահանայ։

ՊԱՏՐ. ՓՈԽԱՆՈՐԴ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. բաւական ապաքինած ըլլալով իր ակարութենէն, Աթոռն Ժողովոյ վերջին նիստին ներկայ գտնուեցաւ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալ Վսեմ. Մէհմէտ Նազըֆ փաշա մայիս 4ի կիրակի օրը տեղւոյն ազգ. առաջնորդարանը փոխադարձ այցելութիւն տուեր, եւ պատուասիրուեր է առաջնորդ Տ. Եզնիկ Վրդ. էն։ Վսեմութեան մեկնած պահուն ազգ. որբանոցի որբերը Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ դուռնէն մինչեւ առաջնորդարան բարեւի կեցեր են, եւ վեհ. Սուլթանին ձօնեալ երգեր երգելով բարեմաղթութիւններ ըրեր են։ Վսեմ. կուսակալը իրեն մասին եղած ընդունելութեանց համար իր գոհունակութիւնը յայտներ է։

ՄԱՑԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ նախկին սաներէն 22 տարեկան Գէորգ Գաբամաճեան՝ որ ժամանակէ մը ի վեր մտային խանգարման մը ենթարկուած էր, երէկ օգուտ քաղելով զինքը շրջապատողներու իր քովէն հեռանալէն, տանը հօրը նետուեր ու խղդուեր է։ Ս. Պատրիարքը՝ բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկագրին վրայ՝ ստուգելով որ գործին մէջ անձնասպանութիւն չկայ, այլ մտային խանգարման մը արդիւնքը, արտօներ է թաղումը կատարել։ Յիշեալ երիտասարդը նկարչութեան և գծագրութեան ճիւղը մշակելու համար Եւրոպա գացած, ու իր արհեստը կատարելագործելով Պոլիս եկած էր ու նկարչատուն մը կ'աշխատէր։

ՌՈՒՍՈՒՑՉԱՑ Օգնութեան Սնտուկի դիւանին կողմէ Թ. Պէրպէրեան և Կ. Խօրասանճեան էֆ.ներու ստորագրութեամբ ուղ ժամանակ շրջաբերական մը ցրուեցաւ, որուն մէջ յիշատակուելէ յետոյ թէ հիւանդութեամբ կամ տարիքով աշխատելու անկարող դարձած ուսուցիչներուն և ուսուցչուհիներուն, ինչպէս նաեւ առանց ապրուստի միջոցներու այրի ու որբ մնացած ուսուցչի կիներուն և զաւակներուն օգնելու համար սնտուկ մը հաստատուած է, յիշուած է նաեւ թէ 300 ոսկւոյ դրամագլուխը տակաւին կազմուած չէ, և այդ գումարէն վերջն ալ կանոնաւորապ և հաստատուն համարուած հասոյթի աղբիւրներն ալ ինքնին կարեւոր արդիւնաբերութիւն մը չունին եւ չեն կրնար ունենալ բաւելու համար պէտքերու քանակին որ մեծ է։ Ուստի շրջաբերականը կը յորդորէ որ կտակի ու վարթի ձեւին տակ և կամ պատահական նուէր մը ընծայուի, եւ կը խնդրէ մասնակցութիւնը այն հանգանակութեան որուն կը ձեռնարկէ ըստ Պատրիարքական կոնդակի, եւ ասկէ զատ կամաւոր դրամական նուէրի մը հաստատութիւնը կ'առաջարկէ մանկանց ծննդեան եւ մկրտութեան առթիւ՝ տրուած ծնողաց և բարեկամաց կողմէ։

ՍԷՕԼԷՉԷ մեզ կը գրեն թէ Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպսկ. Արշարունի, իր հետը ունենալով Կեդրոնի Կրօն. Ժողովոյ անդամ Տ. Կարապետ Սէֆեան Ա. քհն.ն և Պրուսայի Տ. Մեսրոպ քհն.ն, Համբարձման տօնէն առաջ նոյն քաղաքը երթալով, գիւղին ծայրէն դիմաւորուեր են տեղւոյն հոգեւոր և աշխարհական պաշտօնեաներէն, դպրոցական աշակերտներէն, և ժողովուրդէն, եկեղեցի առաջնորդուեր են, ուր աղօթելէ և օրհնելէ յետոյ, Համբարձման օրը Տ. Կարապետ քհն. պատարագեր և է առաջնորդը քարոզ խօսելով սարկաւագութեան աստիճան տուեր է 2 ընծայացուներու։ Յաջորդ կիրակին եւ Սրբազանութիւնը ինք պատարագ մատուցեր և Թորոս Եաղուպեան և Խաչատուր Հըզըմեան Սարկաւագները քահանայ ձեռնադրելով կոչեր է Տ. Թէոփիլոս և Տ. Անդրէաս, որոնց յարմար խրատական մըն ալ խօսեր է։ Սէօլէզէի քանի տարիէ աւելի այս կերպ հանգիստաւոր արարողութիւն մը տեսած չըլլալով, շատ գոհ մնացեր և մխիթարուեր են։

«ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԷՐ ԵՒ ԳՏԱՒ». — Անառակ Որդիին փառքին առթիւ, Սեւաստիոյ մէջ կրկնուած այս խօսքը կրկնելու տեղն է հիմայ, երբ Պրուսայէ մեր թղթակիցը կը հաղորդէ թէ առաջնորդ Սրբազանին գողցուած մասին գտնուած է վերջապէս։ Այս այն մասն է, որուն կորուստը, այդ կորուստին կերպը, արժէքը բաւական զբաղեցուցին եւ նոյն իսկ հարկադրեցին Տ. Յովհաննէս եպսկ.ը որ իր ստորագրութեան տակ բացատրութիւններ տայ այս մասին։ Այս մասամբ Կէմլէյիկ Յոյն ոսկերիչի մը ծախուած ըլլալով, տեղական կառավարութեան միջոցաւ անկէ առնուեր է։ Այս կերպով կ'արդարանան բնականաբար անոնք, որ այս պատճառաւ գրպարտուած էին։

ԱԶԴ. — Բերայի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ, Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ամսոյս 25 յառաջիկայ Հոգեգալստեան կիրակի առաւօտ՝ նոյն եկեղեցւոյ մէջ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան, եւ յետ Ս. Պատարագի պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ ննջեցելոց և ի յիշատակ կենդանեաց Գազազեան գերդաստանի։

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 11, Ս. Պատարագի ի ժամ 1ու կէս (Ը. Թ.)։ (Կնիք)

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

4 Յունիս 1903

Ֆրանս. %	(3% Français)	98.35
Րէժի	(Tab. Turcs)	386.—
Գօնսօլիտ	(R. Turque D.)	31.75
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	130.25
Պանք ՕԹՊ.	(Banque Ott.)	607.
Թրանսվաալ	(Transwal)	123.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(ԱՑՍ ԱՌԱՒՕՏ)

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ Նախն. դատարանի ընդհ. դատախազ Ֆահրի պէյի, եւ Ուլայի Բ. աստիճան՝ քաղաքային ճիւղի օգնականներէն Հասան պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ. — Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Գ. Զօրաբանակի 34րդ կիսաբաժնի հրամանատար միրլիվա Քեազիմ փաշայի։

Գ. Օսմանիէ՝ շէնքերու ճարտարապետ Պ. Բէրրինեանի։

Գ. Շէֆգաթ՝ Տիկին Մարի Անտրիատիսի։

ՕՍՄ. ՀՆԱՐ, ՊԱՐՏՈՒՑ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

Երէկի Թուրք Թերթերը ի վեր կը հանեն բարձր կարեւորութիւնը այն Կայս. Իրատէին, որ կը վերաբերի Օսմ. Հանր. Պարտուց միացման, որուն ծրագրին բանակցութիւնները կը շարունակէին երկու տարիէ ի վեր։ Արդարեւ 1901ի յուլիսին էր որ Ֆրանսայի արդի ելմտական նախարարը, այն ատեն նախագահ վաճառականութեան և ճարտարուեստի Ֆրանս.Պանքային միացման ծրագիրը կը մատուցանէր Կայս.կառավարութեան, հանգուցեալ Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի միջոցաւ, որ թեր էր ելմտական այս գործողութեան։ Այդ ծրագրին մասին բանակցութիւնները սկսան 1902ի վերջերը միայն, այն ատեն որ Օսմ.Պանքան, գլուխը անցաւ Ֆրանս. Պանքաներու խմբակին և գլխաւորաբար հանգուցեալ Պ. Ֆրանք Օպպենայի կողմէ, կարեւոր փոփոխութիւնները մտցուեցան նախնական ծրագրին մէջ, այն եղանակով որ Կայս. կառավարութեան եւ բաժնետէրերու շահերը հաշտուէին իրարու։ Ֆրանս. Պանքաներու խմբակը, որոնց Օսմ. Պանքան իր հզօր աջակցութիւնը կը նուիրէր, հրահանգ տուաւ Պ. Կաստօն Օպպենայի, առաջ տանելու բանակցութիւնները Օսմ. Կայս. կառավարութեան հետ, եւ պարտուց միացման խնդիրը գործօն երեւոյթի մը տակ մտաւ, որ վերջացաւ ելմտական գործողութեան մը կնքումովը, բան մը որուն կարեւորութիւնը մեծ է։

Ահաւասիկ թէ ինչ կ'ըսեն այս մասին Թուրք Թերթերը. — «Պարտուց միացումը ապացոյց մըն է այն վարկին զոր կը վայելէ Օսմ. Կայսրութիւնը ելմտական շրջանակներու մէջ։ Միացման ծրագիրներուն համեմատ, փոփոխեալ պարտուց D. C. եւ B. սէրիներու արժեթուղթերը պիտի վերցուին շրջաբերութենէ, եւ անոնց տեղ պիտի դրուին Միացեալ Պարտուց արժեթուղթերը։ Երեք սէրիներու արժեթուղթերու անուանական ամբողջ գումարը անցեալ Մարտ 1ին 76,000,000 Օսմ. ոսկի էր։ Նոր Միացման արժեթուղթերու անուանական ամբողջ գումարը պիտի ըլլայ 32 միլիոն Օսմ ոսկի։ Նոր արժեթուղթերը, բազմաթիւ սէրիներու բաժնուած, 100ին 4 տոկոսով պիտի ըլլան։ Այս միացումովը, Պետական Գանձը պիտի առնէ նորէն Հանր. Պարտուց պաշտօնէութեանց վերադրուած մէկ քանի եկամուտներ, որոնք տակաւին չեն կրցած գանձուիլ։ Եւ որովհետեւ ստոյգ է որ բոլոր թողուած հասոյթները կարեւոր և բարձր գինով պիտի ըլլան Օսմ. Կայսրութեան ելմտական վարկը մեծապէս պիտի բարձրանայ։ Ուրեմն Կայսրութեան ելմտական քաղաքականութեան մէջ մեծ յաջողութիւն մըն ալ իրականացած է, շնորհիւ բարձր իմաստութեանը Վեհ. Սուլթանին, որուն երկիրը պարտի երախտապարտ ըլլալ»։

Այս առթիւ, մեր Թուրք պաշտօնակիցները ի վեր կը հանեն Օսմ.Պանքայի Ընդհ. Տնօրէն և միացման սենտիքային պատուիրակ Պ. Կաստօն Օպպենայի ծառայութիւնները, և այս առթիւ կը շնորհաւորեն զայն։ Թուրք Թերթերը կ'ընծեռնեն թէ քրեմպարտականութիւնն է շնորհակալութիւն յայտնել Բանքիրի պէյի, որ այնքան արժանաւորապէս վարելով Օսմ. Պանքայի խորհրդականի փափուկ պաշտօնը, բանակցութեանց մէջ հաղուագիւտ իմացականութեան մը եւ Կայս. կառավարութեան հանդէպ անհուն անձնուիրութեան մը ապացոյցը տուած է։ «Մոնիթէօռ»ի տեղեկութեանց համեմատ, Պ. Կաստօն Օպպանօ Բարիզ կ'երթայ կարգադրութեան մը յանգելու համար օտար բաժնետէրերու հետ։ Հրամանատար Պէռժէ Բարիզ պիտի երթայ յուլիս ամսոյ մէջ։

—Պարտքի միացման այս վաւերացեալ ծրագրով, Օսմ. պարտքը որոշուած է 32,000,000 ոսկի, 4% անուանական սակով մը, քանի որ կէս առ հարիւրը ամէն տարի վերապահուած է գլխավճարի դրամագլուխին։ Այս 32,000,000 ոսկիին 30½ միլիոնը պիտի յատկացուի զանազան սէրիներու վճարման՝ հետեւեալ համեմատութեամբ. — 70 ոսկի՝ B սէրիին համար, 40 ոսկի C սէրիին համար, և 37ուկէս ոսկի D սէրիին համար։ Մնացեալ 1ուկէս միլիոն ոսկիին 1,125,000ը պիտի յատկացուի միացման գործողութեան ընդհ. ծախքերուն, ինչպէս են ներկայ արժեթուղթերուն ետ առնուիլը, նոր արժեթուղթերու տպագրուիլը, թղթադրոշմը, պարտաթուղթերու հրապարակ հանման կիշէներ բացուիլը, գործողութիւնը կատարող պանքաներուն յանձնառուէքը եւն.։ Մնացեալ 375,000 ոսկին ալ պիտի ծառայէ արտասովոր պահեստի դրամագլուխ մը կազմելու։ Տոկոսի և գլխավճարի հաշուոյն մէջ այսուհետեւ 270,000 Օսմ. ոսկի պիտի յատկացուի արեւելեան երկաթուղեաց պարգեւներուն, փոխանակ այժմեան 156,000 ոսկիին։

ԶԷՆՔ ԿՐԵԼ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, մասնաւոր օրէնք մը պիտի պատրաստուի զէնք կրելու մասին։ Մինչեւ այդ օրէնքին պատրաստուիլը, զէնք կրելու արտօնութիւնները, որոնք մինչեւ հիմայ երաշխաւորութեան տակ գիշերապահներու և դաշտի պահնորդներու կը տրուէին՝ ոստիկան-զինուորներու հրամանատարներու կողմէ, պիտի տրուին քաղաքային իշխանութեանց կողմէ, ըստ որում խնդիրը Ներքին գործոց Նախարարութեան կը պատկանի յետ այսու։

ՏԱՐ-ՈՒԼ-ԽԱՑՐԻ տնօրէն անուանուեցաւ Հանր. Կրթական Խորհրդոյ անդամ Ճէմալ էֆ.։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութեան օտար թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն Մելքոն էֆ., և նոյն վերատեսչութեան երկրաչափներու դիւանին օգնական տնօրէն Ահմէտ էֆէնտին պէյ առջի օրը Լոնտոն մեկնեցան, իբր ներկայացուցիչ Կայս. Կառավարութեան՝ Լոնտոնի թղթատարական հեռագրական միջազգային համաժողովին մէջ։

Րէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ռամպէր որ մէկ քանի օրէ ի վեր Իզմիր կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՄԱՄՈՒՐԷԹ-ՈՒԼ-ԱԶԻԶԻ նահանգային ցուցահանդէսը պիտի բացուի յունիս 15/28ին։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՈՎ, պաշտօնանկ եղաւ և դատի ենթարկուեցաւ Պոլսի կառավարիչ Զիհնի փաշա, զեղծումի պատճառաւ։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Բերա Թարլա Պաշըի մէջ, սպանութիւն մը գործուեցաւ։ Երիտասարդ մը սպաննեց իր կինը րէվոլվէրի հինգ հարուածով, կէսօրէն քիչ մը ետքը։ Այս դէպքը տեղի ունեցաւ Թարլա Պաշիի մօտ, Սրապաճի փողոցը, Եգիպտացի Մահմուտ Համտի պէյի կողմէ բնակեալ 14 թիւ տան մէջ։ Ահաւասիկ մէկ քանի մանրամասնութիւններ այս մասին։— Մարդասպանը, Ֆարիզ պէյ. որ Շիշլի, Էնտէրիա փողոցը թիւ 9 տանը կը բնակէր, երկու տարիէ ի վեր կը կենակցէր Հէլէնի անուն 19 տարեկան գեղանի յոյն աղջկան մը հետ։ Տասնը հինգ օրի չափ առաջ վէճերը սկսած էին սակայն։ Եւ Հէլէնի մեկնելով Ֆարիզ պէյի տունէն գնաց ապաստանիլ իր Ուրանիա քրոջ քով, որ կը կենակցէր Համտի պէյի հետ։ Ձօն Հէլէնի գանգատեցաւ իր քրոջը՝ այն կենաքէն՝ զոր անկարելի կը դարձնէր իր ամուսինը։ Ըսաւ թէ ան զինքը կը ծեծէր և միշտ չարաչար կերպով կը վարուէր իրեն հետ։ Եւ խնդրեց Համտի պէյէն որ զիրենք բաժնէ իրարմէ։ Այս վերջինը հանդարտեցուց Հէլէնին և զայն Աղա-Համամ բնակող Ֆրանսայի կնոջ մը քով ղրկեց՝ մէկ քանի օր անցընելու։ Եւ սակայն Ֆարիզ պէյ, հակառակ ամէն բանի, կը սիրէր իր կինը, և անոր մեկնումը շատ ծանր եկաւ իրեն. այնպէս որ ամխավաճառ Նշան Մաքսուտեանը ղրկեց որ անոր քրոջմէն լուր առնէ։ Համտի պէյ Ֆարիզի հանդիպեցաւ քիչ մը ետքը, և խոստացաւ ղրկել Հէլէնին՝ զիրենք հաշտեցնելէ ետքը։ Միայն թէ առաջարկեց որ անոր հետ պայմանագրութիւն մը կնքէ։ Արդարեւ, մէկ քանի օր ետքը Հէլէնի կը վերադառնար իր քրոջ քով, և ի ներկայութեան փաստաբան Օննիկ էֆ. Սարաֆեանի, Նշան էֆ ի. և Համտի պէյի, Ֆարիզ պէյ կը հաշտուէր իր կնոջ հետ՝ և կը ստորագրէր այն պայմանագրութիւնը, որուն մէջ նշանակած էր թէ ա՛լ չպիտի ծեծէր իր կինը և Հէլէնի ալ իրաւունք պիտի ունենար իր մայրը տեսնելու երթալ։ Ֆարիզ պէյ և իր կինը հիւր մնացին Համտի պէյի։ Երեքշաբթի գիշեր, գիշերուան մինչեւ ժամը մէկը ուրախութիւն ըրին։ Ֆարիզ պէյ իր սենեակը քաշուեցաւ, բայց չկրցաւ քնանալ։ Արշալոյսին գնաց զարնելու Համտի պէյին սենեակին դուռը և արթնցուց զայն, ըսելով անոր որ գող կար տունին մէջ։ Համտի պէյ ելաւ և տունին չորս կողմը պտտեցաւ, մառանէն ձեղնայարկը, ոստիկանի մը հետ, բայց բան մը չգտաւ։ Առջի օր, կէսօրին, Համտի պէյ՝ Ֆարիզ պէյն ու իր կինը ճաշի կանչեց։ Անոնք չէջան սակայն, յայտարարելով որ անօթի չեն։ Քիչ ետքը, Համտի պէյ մինչդեռ կը ճաշէր, րէվոլվէրի երկու հարուածներ լսեց անոնց սենեակէն։ Ինքը եւ Ուրանիա վախերնուն դուրս ելան, ուրկէ եւս երեք ուրիշ հարուածներու ձայնը լսեցին։ Տան շրջակաները իրարանցումի մէջ էին։ Ոստիկանութիւնը փութաց։ Նուրի էֆ. սանդուղներէն վեր ելաւ և ինքզինքը սանդուղին գլուխը Ֆարիզ պէյին դէմ գտաւ, որ դաժան դէմք մը առած էր։

Ֆարիզ ըսաւ. «Զարագործը ես չեմ, Համտի պէյն է»։ Եւ սակայն Ֆարիզ ձերբակալուեցաւ։ Գիշերնոց հագած էր։ Քովի սենեակին մէջ գտնուեցաւ զէնքը՝ որ տակաւին տաք վիճակի մէջ էր։ Դժբաղդ Հէլէնի, ննջասենեակին դիմացը գտնուող սրահին քանէքէին վրայ տարածուած կը հանգչէր։ Գնտակները ալ արմուկին, երիկամունքներուն և ձախ կողքին եկած էին։ Մեռած էր։ Հինգերորդ գնտակ մը գացած և պատը ծակած էր։ Տօքթ. Տիգրան էֆ. քննութիւն մը կատարեց դիակին վրայ, եւ արմուկին մէջ մնացած գնտակը դուրս հանեց։ Իրիկուան, Հէլէնի մարմինը յունաց եկեղեցին փոխադրուեցաւ։ Դատախազի օգնականը ոճրին վայրը գնաց, ընկերակցութեամբ հարցաքննիչ դատաւորին, եւ դատական ուրիշ պաշտօնատարներ՝ վկաները հարցաքննելու համար։ Ֆարիզ Բերայի կառավարչատունը տարուեցաւ Համտի պէյի հետ։ Ինք կը շարունակէ ուրանալ իր ոճիրը։

ԱԲՐԱՀԱՄ ԱՒԱԳԵԱՆԻ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Ինչպէս խոստացած էինք, հետզհետէ տեղեկութիւններ պիտի հրատարակենք այն դատին մասին, որ կը տեսնուի այս պահուս շուրջ 4500 ոսկի պարտքով սնանկացող Աբրահամ Աւագեանի և իր աներորդւոյն Արամ Գալէնտէրեանի դէմ։ Ընդհ. դատախազութեան կողմէ կատարուած քննութենէն ետքը, առեւտրական դատարանը արդէն ձեռք առած է այս սնանկութեան դատը, ուրկէ եւս երեւան պիտի ելլեն յիշեալ սնանկներու խարդախութիւնները։ Այս անգամ Արամ Գալէնտէրեան խնդրագրով մը խնդրած է որ ինք ազատ արձակուի, ըստ որում իր մասին սնանկութեան որոշում չէ տրուած դատարանին կողմէ։ Բայց սնտիքներու կողմէ ամէն օր երկու երեք ժամու չափ շարունակաբար առաջ տարուած քննութիւններէն կարգ մը կարեւոր պարագաներ երեւան կուգան սա կերպով. — Աբրահամ Աւագեանի տետրակներուն մէկ քանի մասերը, մասնաւորապէս ընտանիքին անուանը եղած պարտքի հաշիւները՝ կարգ մը քերթուկներ և գծգծումներ կը ցուցնեն, զորս Արամ իր գիրովը գրած է։ Դարձեալ Աւագեանի՝ գետ պայմանաժամը չհասած մուրհակները, Արամին որպէս թէ պարտական եղած գումարին ի հաշիւ Իպրահիմ էֆ.ի 680 ոսկին, ինչպէս նաեւ 150 ոսկիի չափ հօսկէ հօսկէ իր անուան գրուած մուրհակները անթուական, և միայն ստորագրութեամբ մը Արամին «ճիրօ» ընելով անոր յանձնուած է, առանց տետրակին մէջ արձանագրելու։ Դարձեալ Արամ՝ Աւագեանի հետ ամէն գործի մէջ միշտ մէկտեղ գտնուած է։ Ասոնք և ուրիշ կարգ մը պարագաներ կը ցուցնեն թէ անոնք այս սնանկութեան գործին մէջ ալ գործակից եղած են, որով չի յուսացուիր որ՝ Արամի կողմէ եղած խնդրանքը նկատողութեան առնուի։ Մէկ քանի ապացոյցներ գտնուած ըլլալով որ Աւագեանի Պիթլիս գտնուող եղբայրն ալ մասնակից է այս սնանկութեան, անոր ալ սնանկութեան որոշում պիտի տրուի եղեր։ Վաղը պիտի կարդուին Թնայուն սէնտիքները, որոնց անունները, ինչպէս նաեւ գործին ստանալիք հանգամանքները պիտի հաղորդենք։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Եղեռնադատ ատեանը հինգական տարի բանտարկութեան դատապարտեց Ահմէտ, Հիւսէյին և Ապտիւլ-Րահիմ, որոնք Զաքմաքճըլարի վրայ շալի վաճառական Էֆթիմի խանութէն շալ, 25 ոսկի եւն. գողցած էին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — «Բէյգէր լոյտ»ի կը հաղորդեն թէ Վանի մէջ երկրաշարժ մը պատահեր է։ Մէկ քանի գիւղեր աւերուեր են եւ 2000 հոգի զոհ եղած են, կ'ըսուի։

ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱԲԷՌԻԻ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Երէկ գրած էինք թէ Տօք. Աբէռի տարեկան հինգ ոսկիի մրցանակ մը սահմանած է, սրտի հիւանդութիւններու մասին պատրաստած յաւագոյն աշխատասիրութեան յատկացնելու համար։ Կայս. Բժշկական Ընկերութիւնն այս մասին հետեւեալ զեկոյցը հաղորդած է մեզի, հրատարակելու համար։—

Մեր պաշտօնակից Պ. Բիէռ Աբէռի 1902 փետրվար 23 Թուակիր Նամակին համաձայն, հինգ Օսմ. ոսկիի տարեկան մրցանակ մը պիտի տրուի սրտի հիւանդութիւնները դարմանելու համար պատրաստուած լաւագոյն անտիպ աշխատասիրութեան. այս մրցանակը նուիրուած է ի յիշատակ իր կնոջ՝ Ամէլիի, որ մեռած է 1902 փետր. 21ին։

Այս առաջարկը երախտագիտութեամբ ընդունուած ըլլալով Կայս. Բժշկական ընկերութեան կողմէ,—մանաւանդ որ ատիկա հետեւելի օրինակ մը կրնայ ըլլալ,—Ընկերութիւնը տարեկան մրցանակ մը հաստատած է հետեւեալ պայմաններով.—

Մրցանակը «Ամէլի-Աբէռիի մրցանակ» պիտի կոչուի և պիտի տրուի սրտի հիւանդութիւններու դարմանումին համար պատրաստուած լաւագոյն աշխատասիրութեան. ամէն տարի փետր. 21ին, այսինքն հանգուցեալ Տիկին Ամէլիի մահուան տարեդարձին օրը, մրցանակաբաշխութիւնը պիտի կատարուի արտասովոր համագումար նիստով։

1. Ներկայացուած աշխատութիւնները քննելու պաշտօն ունեցող Քննիչ Մարմինը պիտի բաղկանայ Բժշկական ընկերութեան երեք անդամներէն, և պիտի անուանուի գաղտնի քուէարկութեամբ, ամէն տարի նոյեմբերի վերջին նիստին։ Եթէ անդամներէն մէկը հրաժարական տայ, իրեն տեղ նոր մը պիտի ընտրուի, միշտ գաղտնի քուէարկութեամբ։ Քննիչ Մարմնին Պ. Պ. անդամները բնաւ չպիտի կրնան մասնակցիլ մրցանակին։

2. Մրցանակին մասնակցելու իրաւունք ունի Օսմանեան Կայսրութեան մէջ բժշկութիւն ընելու արտօնութիւն ունեցող ամէն բժիշկ։

3. Ձեռագիրները, որոնք պէտք է Ֆրանսերէն լեզուով գրուած ըլլան ընթեռնլի գիրով մը, պէտք է հեղինակին ծախքով ղրկուին Ընկերութեան նախագահին, Կայս. Բժշկական ընկերութեան հասցէով, ամէն տարի մինչեւ 20 սեպտեմբեր, որ ատեն կը փակուի մրցանակը։ Ձեռագիրները ո և է ստորագրութիւն պէտք չէ ունենան, այլ պարզապէս վերնագիր մը։

4. Աշխատասիրութիւնը և հեղինակին անունն ու հասցէն պարունակող կնքուած պահարանը պէտք է միեւնոյն վերնագիրը ունենան։

5. Կնքուած և մրցանակի արժանի ցուցուած աշխատասիրութեան կցուած պահարանը կը բացուի Ընկերութեան նախագահին կողմէ, մրցանակին տրուած օրը, այսինքն փետր. 21ին, հրապարակային նիստով։

6. Եթէ ներկայացուած աշխատութիւններէն ոչ մէկը մրցանակի արժանի դատուի Քննիչ Մարմնին կողմէ, մրցանակի արժէքը իբրեւ դրամագլուխ պիտի ծառայէ։ Սակայն Քննիչ մարմինը կրնայ պատուոյ յիշատակութիւններ տալ։

7. Մրցանակի համար ղրկուած ձեռագիրները չեն կրնար ետ պահանջուիլ։ Անոնք Ընկերութեան սեփականութիւնը պիտի ըլլան և դիւաններուն մէջ պիտի դրուին։ Սակայն, հեղինակը կրնայ մրցանակին արդիւնքը հրապարակուելէ վերջը, իր աշխատասիրութենէն օրինակ մը ստանալ, իր ծախքով։

8. Մրցանակին մէջ չպիտի ընդունուին (Ա.) այն աշխատասիրութիւնները որոնք յիշուած պայմաններով պատրաստուած չեն. (Բ.) Այն աշխատասիրութիւնները որոնց հեղինակը ինքզինքը ճանչցուցած է ուղղակի կամ անուղղակի կերպով. (Գ.) Այն աշխատասիրութիւնները որոնք հրատարակուած են ամբողջութեամբ կամ մասամբ և կամ ուրիշ գիտական մարմնի մը ներկայացուած են։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յունիս.— Շարթաէօ կրօնաւորները մեծ կալուած մը գնեցին Անգլիոյ մէջ։ (Ուրիշ հեռագրի մը նայելով, գնուած կալուածն է Ճօնս կղզին։)

ԲԱՐԻԶ. — Վաղը հարցապնդում մը պիտի ըլլայ Ֆիկիկի (Ալժերիա) դէպքերուն և ձեռք առնուած զսպողական միջոցներու մասին։

—Վարչապետ Պ. Քօմպ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը բոլոր հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, Ֆիկիկի մէջ աւազակութիւնը զսպելու համար։ Վարչապետը աւելցուց թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը բնաւ երկիրներ նուաճելու միտք չունի. իր ուզածն է պահպանել իրերու արդի վիճակը և ապահովութիւնը՝ Ֆրանսական ստացուածքներու մէջ։

ՀՌՈՄ. — Զրոյց կը պտտի թէ Աւստրիա բացատրութիւններ կը պահանջէ Իտալիայէն, այն հակաւստրիական շարժումին մասին որ աւելնալու վրայ կ'երեւի մէկ երկու օրէ ի վեր։

ԲԱՐԻԶ. — Գերմանական դեսպան Իշխան Ռատոլին՝ Վիլհէլմ կայսեր անունով շնորհակալութիւն յայտնեց արտաքին և ծովային գործերու նախարարներուն, Պրէսթի առջեւ խրած գերմանական Ամազօն յածանաւը ջուրէն ելեսը հանելու համար իրենց նուիրած աջակցութեանը մասին։

ՊԵԼԿՐԱՏ. — Երեսփոխանական ընտրութիւններուն արդիւնքն է.— 71 ազատական, 30 արմատական, 29 յառաջդիմական, ամէնքն ալ կառավարութեան կուսակից։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՆԱԲՈՒԼԻ ՄԷՋ

ՆԱԲՈՒԼԻ. — Երէկ իրիկուն մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Սէանդասան շէնքին մէջ։ Աւանդներ և արժէքաւոր առարկաներ փճացան։ Շէնքին կցուած եկեղեցին զանգակատունը փլաւ, բայց եկեղեցին չվնասուեցաւ։ Կրօնաւորներու վանքը և մերձակայ բնակարանները պարպուեցան սօսկալի տեսարաններու մէջտեղ։ Լաստափայտ մը տապալելով երկու ջրանկիրներ ծանրապէս և ուրիշ 3 հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեցան։ Առաջիններէն մէկը մեռաւ իր առած վէրքերէն։ Սարմիէնթայի մարքիզը երկու Ջրհանի մէջտեղ մնալով մեռաւ, զարհուրելի կերպով ճզմուած։ Վնասը 11 միլիոն ֆրանք կը հաշուուի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Երեք միլիոն ռուբլի դրամագլուխով ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, 1896ին Քորէայի կառավարութեան տուած մենաշնորհը շահագործելու համար։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց են երկուշաբթի, 8 Յունիս (Ն. Տ.)։

ՌՈՊԵՐԴ ԳՈԼԷՃ

Ռոպէրդ Գոլէճի ամավերջի հանդէսները կը սկսին վաղը, շաբաթ, Յունիս 6 (Ը. Ե.)։ Շրջանաւարտներու ուղերձը պիտի խօսուի կիրակի, յունիս 7։ Շրջանաւարտներու ճառախօսութիւնները, վկայականներու բաշխումը տեղի պիտի ունենայ չորեքշաբթի, յունիս 10, կէս օրէն վերջը ժամը 3ին։ (Ը. Ե.)։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ		34.08½
Ամենէն բարձր գինը		34.09½
Երէկուան վար գինը		33.33
ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	127.75
Երէկուան բարձր գինը		127.50
» վար »		125.75
Բարափ	»	495.50
Էժիբսիէն Պրէտի Ֆոնսիէ	»	266.75
Լորիում	Ֆր.	81.50
Շիրքէթը Խայրիյէ	Լ. Օ.	29.50
Պանք Նաս. Կրէս.	Ֆր.	429.50
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	6.12½
» պարտաթուղթ	Ֆրք.	492.
Թրանսվաալ	Ֆր.	125.
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Մէճիտիէ արծաթ	Ղշ.	108.05
Անգլիական ոսկի		100.6
Ֆրանսական ոսկի		87.18
Բրիմիօ		51.50
Բայ		90.
Ռուպլի Թղթադրամ		8.61
Լոնտոն 3 ամիս		110.30
Բարիզ		22.76½

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Օսմ. Պանքային բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ, կանոնագրին 29րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ յունիս 24ին (Ն. Տ.) Լոնտոնի մէջ, Վինչէսթր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, կէս օրէն ետք ժամը 1ին, մասնախումբին տեղեկագրին ընթերցումը լսելու, 1902 դեկտ. 31ին աւարտող տարեշրջանի հաշիւները առնելու, շահաբաժինը որոշելու են ընդհ. մասնախմբին ելլող անդամներուն տեղ նորեր ընտրելու համար։

Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համեմատ, բաժնետէրերու ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին այն բաժնետէրերը միայն, որոնք առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունին, եւ ժողովոյ գումարումէն 10 օր առաջ այդ բաժնեթուղթերը կը յանձնեն Օսմ. Պանքային Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին եւ կամ արտասահմանի գործակալութեանց եւ մասնաճիւղերուն (Լոնտոնի մէջ, 26 Թրոկմորտըն Սթրիթ)։ 24—8

Կ. Պոլիս, 28 մայիս 1903

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ մորթի, Գաղղիական ախտի, Այրերու եւ կիներու ծննդական գործարաններու եւն. հիւանդութեանց

Յիշեալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, եւ որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, եւ գործնական փորձեր ըրած է, եւ այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մը թոմներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, եւ կէս օրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գաբու, պահականոցին դիմացը, Քիւչիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան ատոնք։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—62

Աժան սնտուկներ
Դիմացկուն սնտուկներ
Գեղեցիկ սնտուկներ

Սնտուկները" տուներուն ամենէն անհրաժեշտ գոյքերը կը կազմեն. բայց այս սնտուկները երեք յատկութիւն պէտք է ունենան. դիմացկունութիւն, աղուորութիւն եւ ատոնց հետ մէկտեղ աժանութիւն, ինչ որ քիչ մը դժուարաւ կը համաձայնի առաջին երկու պայմաններուն հետ։ Սակայն ՄԱԳՍՈՒՏ ԷՖ. ԳՐԼԸՃՃԵԱՆ յաջողած է այս երեք պայմանները իրարու միացնել, եւ եթէ կ'ուզէք ունենալ ԱԺԱՆ, ԴԻՄԱՑԿՈ՛ՒՆ եւ ԱՂՈՒՈ՛Ր սնտուկներ՝ դիմեցէք

ՄԱԳՍՈՒՏ ԷՖ. ԳՐԼԸՃՃԵԱՆԻ

որուն խանութը կը գտնուի Կ. Պոլիս, Էսկի Զաբթիյէ ճամբուն ուր ինչպէս մայրաքաղաքիս ամէն կողմերէն, նոյնպէս գաւառներէն սնտուկի ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ ընդունուին։ 50—34

ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐ

Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Թրամուէյի կայարանին դիմաց գտնուող 192 թիւ

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ

վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ հասած է

ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԸ

(Մարտի բերք)։ Այս հազուագիւտ եւ պատուական խաւիարը կը զօրացնէ հիւանդ եւ ակար անձերը և գնահատուած է Բեդերսպուրկի եւ Մոսկուայի փափկակեր դասակարգին կողմէ։

Ճիշդ հիմայ է որ կը յայտնուին առողջապահիկ յատկութիւնները ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԻՆ, որ հազուագիւտ կը դառնայ եւ կը փնտռուի օրէ օր։

ՊԱԶԱՐ ՌՈՒՍ կը յայտարարէ թէ իր բերել տուած ՍԵՒ ԽԱՎԵԱՐԸ նմանը չունի մեր հրապարակին վրայ։ 10-9

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՀԱՍՈՅԹՆԵՐՈՒ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

20 Ր Դ ՇԱԲԱԹ, 1903 ՄԱՅԻՍ 14էն 20

ՀԱՅԴԱՐ-ՓԱՇԱ-ԷՆԿԻՒՐԻՒ ԳԻԾ

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԳԻԾ 578 ՔԻԼՕՄԵՏՐ

Քիլոմեդրի տարեկան հասոյթը

Փոխադրութիւն	Ներկայ շրջան Ֆրք.		Նախորդ շրջան Ֆրք.		Տարբերութիւն յաւելում ֆրանք		Տարբերութիւն նուազում ֆրանք	
Շաբթուան մէջ	9550	68	16387	83			6837	15
Նախորդ շաբաթներու	8562	95	12334	65			3771	70
Յունվար 1էն	8612	33	12537	31			3924	98

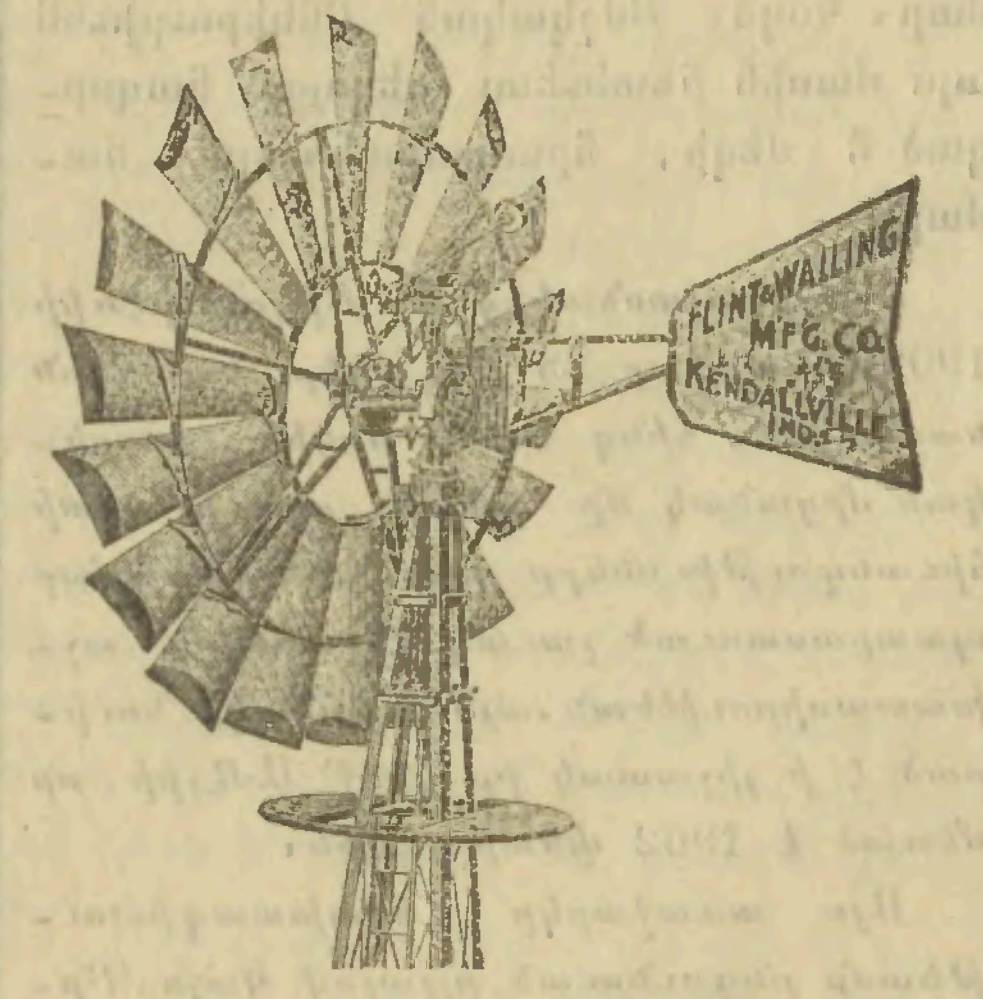
ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ-ՔՕՆԻԱ ԳԻԾ

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԳԻԾ 445 ՔԻԼՕՄԵՏՐ

Փոխադրութիւն	Ներկայ շրջան Ֆրք.		Նախորդ շրջան Ֆրք.		Տարբերութիւն յաւելում ֆրանք		Տարբերութիւն նուազում ֆրանք	
Շաբթուան մէջ	4589	38	5375	82			786	44
Նախորդ շաբաթներու	5154	47	5914	52			760	05
Յունվար 1էն	5126	22	5887	59			761	37

ԱՄԵՐԻԳԱ ԷՄԹԱԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

ՌԻՒԶԳԵԱՐ ԻԼԷ ՄԻՒԹԷՀԱՐՐԻՔ ԹՈՒԼՈՒՄՊԱԼԱՐ Վէ գայմաք մաքինալարը

Կալվանիզլի չէլիքտէն մամուլ իւշպու եէլ թուլումպալարը, հայվան վէ նախօտ պուխար մաքինալարընա ասլա լիւզումը օլմազըզըն գույուլարտան սու իխրաճ իթմէք իչիւն ղայէթ ֆայտալի վէ միւքէմմէլ մաքինալար տըրլար։ Ամէրիգանըն «Flint and Walling» գումբանեասը մէզքիւր եէլ թուլումպալարընըն ալէտ վէ գուվվէթլիսինի իմալ էյլէմէքտէ տիր։

Գայմագ մաքինալարը իսէ թազէ սիւտին եաղընը վէ գայմաղընը թէֆրիք իթմէք իչիւն ֆայտալի պիր ալէթ տիր։

Պալէատէ կէօսթէրիլէն մաքինալար Գալաթատա Մահմուտիյէ ճատտէսինտէ 57 նիւմէրօլը Թ. ՄՈԼՏՈՎԱՖ վէ ՇԻՒՐԷԿԵԱՍԸՆԸՆ Ամէրիգա էմթաա գումբանեասը չիւպէխանէ ղայէթ էհվէն ֆիյաթլա սաթըլմագտա տըր։

Մէզքիւր մաղազատա չիֆթճիլէրէ սօն տէրէճէ միւգթազի օլան սաբան, օռագ վէ հարման մաքինալարը վէ էտէվաթը զըրաիյէի միւքէմմէլէ պուլընտըրըլըր կիպի, բիւյիւք մաքինալարը, թէրէ եաղը չըգարմագ մաքինալարը, սիւտ տէրէճէլէրի, արը գովանլարը, մէյվէ ճէնտէրէլէրի վէ սաիրէ մէվճուտ տըր։ Բէզգիւր Ամէրիգա մամուլաթընտան կաղ մօթէօռլէրի, էլ թուլումպալարը, մաթպախ թամպըմլարը վէ պահճէ էտէվաթը (էզճիւմլէ Ամէրիգանըն մէշհուր վէ նէֆիս բէնչէ կեարէնկ չիւէք, մէյվէ վէ սէպզէ թօխումլարը) ֆիրուխթ օլունուր։ Պունլարտան պաշկա էլ եախօտ ասկը վէ օթուրթմա ֆանդէզի լամպալար վէ ճէպ վէ եա օթուրթմա սաաթլար մէվճուտ պուլընտըղը կիպի, սալօն մօպիլեալարընըն էնվաի նէֆիսէ վէ միւքէմմէլէսի տախի սըբարըշ իւզրէ Ամէրիգատան ճէլպ իթտիրիլիր։

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս, Ոսկերչաց Շուկայ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի Եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գինները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

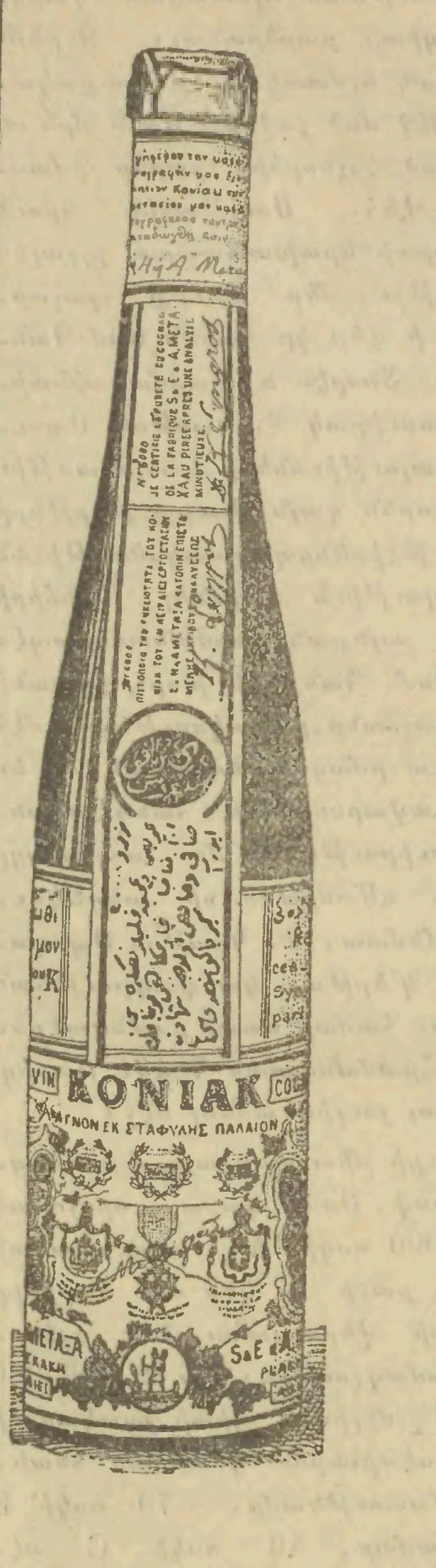
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ, ոսկի եւ արծաթ շղթաններ եւ արծաթեայգաւազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարում։

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ 100ին 5 ԶԵՂՉ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն 100ին 10 զեղչով ետ կ'առնուին։ Իսկ ապառիկ գնողներուն համար 15 100ին զեղչով ետ կառնուին։

Ս. Ի. Ա. ՄԷԹԱՔՍԱՅԻ ՔՕՆԵԱԳ

ԲԻՒՐԷԱՅԻ ՃՇՄԱՐԻՏ (ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ)

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՏԷՐԸ 9 ՀԱՏ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ, ՋԱՆԱԶԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԷ 35 ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ է

կեղծերէն չխաբուելու համար, իւրաքանչիւր շիշը կը կրէ քիմիագէտ Պ. Սինկրոսի վկայականը, կնիքն ու ստորագրութիւնը։ Արդ, կը յանձնարարուի շիշերու վրայ գտնուած պանտըրօլներուն ուշադրութիւն ընել

Կ. Պոլսոյ և ամբողջ Թուրքիոյ մէջ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Ղալաթա Խան թիւ 9։

Ներկայացուցիչ՝ ՕԹԻԼԻԱՆՈՍ ՍԱԵԱՆԻ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐԱՆՔ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր Գործակալութիւն.— Ղալաթիա կամուրջին գլուխը։

Բերայի մասնաճիւղ.— Մեծ-փողոց թիւ 333։

Պոլսոյ մասնաճիւղ.— Սուլթան Համամ, Ալլահվէրտի Խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքային վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը ունի վարձու դրամարկղներ, որոնք տոկունութեան ու վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկագրի տէրերուն տրամադրութեան տակ դրըւած են Ղալաթիոյ եւ Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ։ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխառութիւններ կ'ընէ եւ իբր գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ՈՒԺ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Անպատճառ ձեռք կը բերուի ֆրանսական «ԼԸ ՖԷՆԻՔՍ» Էքսթրէ տըՄալթով, որ կորով կուտայ, մարսողութիւնը կը դիւրացնէ, եւ առողջութիւնը կը զօրացնէ։ Յանձնարարուած է լաւագոյն բժիշկներէն, միակը՝ որ ԱԼՔՈԼ ՉԻ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՐ։ Լաւագոյնը որ ամենէն ալ աժանն է։ 52-25

ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ Մաքրի Խան ՂԱԼԱԹԻԱ

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաւաքուած միանուերու գումարը	Անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրդեհանէ ի վեր ծանօթ ֆրանս. և գերմ. ընկերութեանց վճարել տրոյն ը 100,000էն աւելի է։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգէ գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Սուլթան համամ Բասած Գամերբէ օղլու

Գաւառաց մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս էն ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատասխան գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսթըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցած վրայ։

ՅՈՒՆԻՕՆ ՕՖ ԼՈՆՏՕՆ

UNION OF LONDON

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

1714ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Դրամագլուխ .... Ա. Ո. 3,950,000

Տարեկան ապահովագին գումար Ա. Ո. 1,100,000

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 71 ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԳԸ

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Գործակալութիւններ գաւառային գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ. ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՎԻԷՆՆԱ, 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հաճօբուլօ Խան, Թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը, 35 տարեկան մէկը որ կուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանըհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ և պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի, զոր օրինակ 10 տարիէն, իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարները ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումը կ'երաշխաւորէ իր բոլիսով։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի-Ճամի

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թիւ 347.

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գօնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլէն, Ուշաք, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բօլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտինոներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ և արտասահմանի մէջ կտրօններ և փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան կ'ընդունի նաև որոշեալ պայմանաժամով աւանդներ (Depots de fonds) աւանդին տեւողութեան համեմատ, փոփոխական տոկոսի սակով։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, և ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ և գօնսինեասիոնով և ազատ եւ բողոքիլով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը

նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայկատարուածներէն), և անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ և կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն.։

Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումլիի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու քուփոններն, եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման, կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփերին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 126

ԹՕԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄԻԼԻՈՆԵՐԸ

32.

Բազմաթիւ աշխատութիւններով եւ պարապումներով գրաւուած ըլլալով, չէր կրցած անգամ մըն ալ երթալ իր հօրեղբօրը, անցեալ այցելութենէն ի վեր։

Մէկուկէս տարի առաջ, տօքթոր Լըռուայէ Բարիզ կանչուած ըլլալով դուքս Սիժիմոն տը լա Թուռ Վօտիէօի կողմէ, որ բաւական ծանր տկարութեան մը մատնուած էր, գացած էր մէկ քանի ժամ ալ Բոլի եւ Անժէլի քով անցընելու։

Այդ ատեններուն, Բոլ տակաւին մեծ մտահոգութիւններ չունէր, այդ պատճառաւ իրենց կացութիւնը լաւ տպաւորութիւն թողած էր տօքթ. Լըռուայէի վրայ։

Այդ օրէն ի վեր բժիշկին եւ մեքենագէտին միջեւ յարաբերութիւնները մէկ քանի նամակներու փոխանակութեան մէջ կը կայանային, նոր տարիի կամ անուան տարեդարձի առթիւ։

Բոլ զարկաւ Տօքթ. Լըռուայէի տան դրան զանգակը։

Բարի Սիւզանը, սպասուհին, որ երկու տարիէ ի վեր բաւական ծերացած էր, անմիջապէս եկաւ դուռը բանալու։

Արդէն ըսինք թէ Բոլ Լըռուայէի դէմքը ո'րքան փոխուած էր, մտահոգութեանց եւ վիշտերու պատճառաւ։

Այս փոփոխումները, ըսինք արդէն, երիտասարդ մարդը ծերունի մը կը դարձնէին։

Երեսունը հինգ տարեկան հազիւ կար։ Բայց արդէն յիսուն տարեկան կ'երեւար։

Հաւատարիմ սպասուհին առաջին անգամ տեսնելուն իսկ, այս փոփոխութիւնը այնքան աչքին զարկաւ որ օտար մը կարծեց Բոլը եւ հարցուց թէ ի՛նչ կ'ուզէր։

Բայց հազիւ թէ իր առաջին մէկ երկու բառը արտասաներ էր, երբ ճանչցաւ եւ հիացման աղաղակ մը արձակեց։

—Ի՛նչ կայ Սիւզոն, հարցուց Բոլ, ի՛նչ կայ, ինչո՞ւ համար իմ ներկայութիւնս այդքան կը զարմացնէ քեզ։

—Սուրբ Աստուածածին, կակազեց պառաւ Սիւզոնը, անկարելի բան է որ դուք Պ. Բոլը ըլլաք,... Տէր Յիսուս, ի՛նչ պիտի ըլլայ ձեր այդ խեղճ կերպարանքը,... Բոլորովին ծերացած մարդ մը դարձեր էք... Սեւ մազերուդ չափ ճերմակ մազեր կը տեսնեմ կոր գլխուդ վրայ,... Հիւանդութի՞ւն քաշեցիր, ի՛նչ ըրիր, պարոն Բոլ

—Այո, պատասխանեց մեքենագործը, բաւական տառապեցայ։

—Տէր Աստուած, բայց երբ բժիշկ հօրեղբայր մը ունինք, եւ հռչակաւոր հօրեղբայր մըն ալ, ինչո՞ւ համար օր մը չեկաք խորհուրդ հարցնելու ձեր հիւանդութեան մասին,... Ա՜հ, Պ. Լըռուայէ գոհ չպիտի մնայ ձեր այս ըրածէն, եւ իրաւունք ալ ունի։

Եւ մինչդեռ այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար եւ Սիւզօն ու Բոլ Լըռուայէ պարտէզէն դէպի տանը դուռը կ'ուղղուէին, Տքդ. Լըռուայէ ալ իր առօրեական պտոյտները կատարելու համար առած էր գաւազանը ու գլխարկը եւ դուրս կ'ելլէր։

Դրան սեմին վրայ ելած էր եւ կը պօռար.

—Սիւզա'ն, ո՞ւր ես, ի՛նչ կայ։

—Պարո'ն, պատասխանեց սպասուհին, ահաւասիկ Պ. Բոլը եկաւ, ձեր եղբօրորդին, որ եկած է այցելութիւն տալու ձեզի։

—Բարի եկեր է հազար բարի, աղաղակեց ծերունին, սիրելի Բոլս, եկուր համբուրեմ քեզ, իսկ դուն, աղջիկս, մեր ճաշը պատրաստէ։

—Ձեր ըսելուն պէտք չունէի, մրմնջեց Սիւզոն դժգոհութեամբ։

Հօրեղբայրը եւ եղբօրորդին ջերմ գրկախառնումով մը համբուրեցին զիրար։

Տօքթ. Լըռուայէ սակայն իր Բոլը առաջին անգամ տեսնելուն սարսափած էր Սիւզանէն աւելի, անոր բոլորովին այլակերպուած վիճակին հանդէպ։

Միայն թէ Սիւզանէն աւելի աղէկ հասկցաւ թէ ի՛նչ էր այս փոփոխութեան պատճառը, զոր՝ աւելի բարոյական վիշտերու վերագրեց՝ քան ֆիզիքական տառապանքներու։

Դժբաղդութեան մը նախազգացումը ունեցաւ տօքթոր Լըռուայէ, եւ, բռնելով Բոլին ձեռքէն զայն տունէն ներս տարաւ, առանց ամենափոքր հարցում մը ուղղելու։

Վեր ելան սանդուղէն՝ առաջին յարկը, եւ հոն սենեակ մը մտան՝ որուն դուռը փակեց տօքթոր Լըռուայէ։

—Տղաս, ըսաւ յետոյ ցած եւ շատ յուզուած ձայնով մը, գիտե՞ս որ քու դիմագծութիւնդ կը սարսափեցնէ կոր զիս, շուտով ըսէ', ըսէ' նայիմ թէ ի՞նչ ունիս։ Կնոջդ կամ զաւկըներուդ գլխուն փորձա՞նք մը եկաւ։

—Բան մը չկայ, մրմնջեց Բոլ։

—Երանի՜ թէ այդպէս ըլլար, կը վախնայի կոր, բայց հիմայ համոզուեցայ... Ըսէ նայիմ ի՛նչ կայ ի՛նչ չկայ։

Բոլ բերանը բացաւ պատասխանելու համար, բայց չկրցաւ ոչ իսկ ձայն մը հանել։

Գլուխը կախեց կուրծքին վրայ, եւ յորդ արցունքներ սկսան թափիլ իր աչքերէն։

(Շարունակելի)